

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

София - 1303
ул. Шар планина № 33
тел.: 94 04 650; факс: 829 43 24
Телефонна централа: 94 04 999

ISSN 1312 - 5265
web-site: www.fsc.bg
e-mail: bg_fsc@fsc.bg

Б Ю Л Е Т И Н

брой 7/2011

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

СТОЯН МАВРОДИЕВ

ДИМАНА РАНКОВА

АНГЕЛ ДЖАЛЪЗОВ

БОРИСЛАВ БОГОЕВ

СНЕЖАНА ДИМИТРОВА

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР:

ДОРА КАМЕНОВА

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е**НОВ ГЛАВЕН СЕКРЕТАР**

на Комисията за финансов надзор ▶ 3

НОРМАТИВНА УРЕДБА**НАРЕДБА**

за изменение и допълнение на Наредба № 42 от 2010 г. за изграждането и поддържането на информационна система за оценка, управление и контрол на риска, в т.ч. за издаване на полици по задължителните застраховки по чл. 249, т. 1 от Кодекса за застраховането ▶ 4

ДЕЙНОСТТА**НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР****ПРЕЗ ЮЛИ 2011 г.****I. РЕШЕНИЯ**

на Комисията за финансов надзор ▶ 5

II. ИНДИВИДУАЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ

на заместник-председателите на Комисията за финансов надзор ▶ 6

III. ВПИСАНИ ПРОМЕНИ

в регистрите на Комисията за финансов надзор ▶ 10

IV. УВЕДОМЛЕНИЯ

по чл. 145 ЗППЦК ▶ 14

ДОКУМЕНТИ**РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИ**

за признаване на правоспособност на отговорен актюер ▶ 15

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ

за признаване на правоспособност на отговорен актюер

Базов модул

„Основно приложение на актюерската математика в застраховането, пенсионното осигуряване и инвестициите“ ▶ 16

Първи специализиран модул

„Животозастраховане и здравно осигуряване“ ▶ 22

Втори специализиран модул

„Рискови модели и общо застраховане“ ▶ 33

Трети специализиран модул

„Пенсионно осигуряване“ ▶ 36

Със Заповед
на Председателя
на Комисията за финансов надзор
от 11 юли 2011 г.

СНЕЖАНА ДИМИТРОВА

е назначена за главен секретар
на Комисията за финансов надзор

Образование

Магистър по икономика от Университета за национално и световно стопанство, София, специалност „Международни икономически отношения“.

Докторант по публична администрация в Югозападния университет „Неофит Рилски“. Възпитаник на ENA - Франция.

Има специализации и следдипломни квалификации в институти и академии по публична администрация във Франция, Австрия, Гърция, Германия, Дания, Италия и др.

Участва и ръководи изпълнението на редица проекти, финансирани от Британското министерство за международно развитие (DFID), Световната банка, Програмата ФАР, Институт „Отворено общество“, и е съавтор на много програми, една малка част от които са: „Новата българска администрация - гаранция за държавността“, „Създаване на Институт по публична администрация и европейска интеграция“, „Укрепване на държавната администрация - осъществяване на реформата в държавната администрация“, „Подготовка за реформа на държавната служба“, „Укрепване на капацитета за управление на човешките ресурси в българската публична администрация“.

Преподавател е в Института по публична администрация, в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“, както и в Техническия университет - гр. София. Партньор на Центъра по публични политики към Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Професионална дейност

1987 г. - започва като началник-отдел, а впоследствие е секретар на Община Костенец

1997 г. - началник на управление в Областна администрация - София

1997 г. - 2009 г. - съветник в отдел „Местна администрация и регионална политика“, директор на дирекция „Държавна администрация“, директор на дирекция „Стратегическо планиране и управление“ в Министерския съвет на Република България

2009 - юли 2011 г. - управляващ директор на Консултантска компания за управление на човешките ресурси и обучение на персонал Ла Фит ЕООД

Професионални умения

В досегашната си професионална кариера е натрупала изключително богат опит в областта на държавната администрация и държавното управление; умения за координиране, мониторинг и контрол на изпълнението; умения по стратегическо планиране и оценка на въздействието на политики, стратегии, програми и законодателство.

Публикации

Органи на държавната власт в България. ИПАЕИ, 2003; Подобряване на административното обслужване. - Публична администрация, 2003, № 4; Мотивиране на държавните служители. - Професионално обединение на държавните служители, 2003; Аналитичен обзор на доклада за състоянието на администрацията. - Публична администрация, 2004, № 2; Принципи на административното управление. ИПАЕИ, 2006; Реформата в публичната администрация в България – от началото на прехода до членството в ЕС. - Унгария, 2007; Управление на държавната администрация. ИПАЕИ, 2007; Състояние и перспективи на стратегическото планиране в България”, съавтор. Практиките в страни - членки на ЕС за мониторинг на правителствени приоритети, 2009.

Владее английски и руски език.

НОРМАТИВНА УРЕДБА**НАРЕДБА**

за изменение и допълнение на Наредба № 42 от 2010 г. за изграждането и поддържането на информационна система за оценка, управление и контрол на риска, в т.ч. за издаване на полици по задължителните застраховки по чл. 249, т. 1 от Кодекса за застраховането*

(ДВ, бр. 90 от 2010 г.)

§ 1. В заглавието след думите „чл. 249, т. 1“ се добавя „и 2“.

§ 2. В чл. 2 след думите „Гражданска отговорност“ на автомобилистите“ се добавя „и договорите за задължителната застраховка „Злополука“ на пътниците“.

§ 3. В чл. 3 ал. 5 се изменя така:

„(5) Управителният съвет на Гаранционния фонд приема функционална и техническа спецификация на системата за оценка, управление и контрол на риска и за издаване и отчитане на договорите по чл. 2. Спецификациите по изречение първо трябва да гарантират регламентиран и контролиран достъп на застрахователите до системата, изградена и поддържана от информационния център.“

§ 4. В чл. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 се създава изречение второ: „Когато срокът по изречение първо изтича в неработен ден, корекцията може да се извърши до 24.00 часа на първия следващ работен ден.“

2. В ал. 5 в първото изречение думите „форматите и образците“ се заменят с „функционалната и техническата спецификация“ и във второто изречение думите „форматите и образците“ се заменят с „изискванията“.

§ 5. Член 5 се изменя така:

„Чл. 5. Застрахователите адаптират информа-

ционните си системи съобразно изискванията на чл. 4, ал. 5 и Гаранционният фонд удостоверява тяхната съвместимост с информационната система на Информационния център към Гаранционния фонд.“

§ 6. В чл. 7 навсякъде след думите „заместник-председателя“ се поставя запетая и се добавя „ръководещ управление „Застрахователен надзор“.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 7. Застрахователите адаптират информационните си системи и Гаранционният фонд удостоверява обстоятелството по чл. 5 в триенен срок от влизане в сила на наредбата. След тази дата договорите за задължителните застраховки „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и „Злополука“ на пътниците се издават само от информационните системи на застрахователите.

§ 8. В Наредба № 24 от 2006 г. за задължителното застраховане по чл. 249, т. 1 и 2 от Кодекса за застраховането и за методиката за уреждане на претенции за обезщетение на вреди, причинени на моторни превозни средства (обн., ДВ, бр. 25 от 2006 г.; изм., бр. 36 от 2006 г., бр. 55 от 2007 г. и бр. 3 от 2008 г.) чл. 27 се отменя.

§ 9. Наредбата е приета с Решение № 126-Н от 13.07.2011 г. на Комисията за финансов надзор.

Председател: **Ст. Мавродиев**

*ДВ, бр. 55 от 2011 г.

**ДЕЙНОСТТА
НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР
ПРЕЗ ЮЛИ 2011 Г.**

**I. РЕШЕНИЯ
НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР**

На своите заседания през юли Комисията за финансов надзор:

№ на решението
и дата на заседанието

1. ПОТВЪРДИ ПРОСПЕКТ

<p>✓ за публично предлагане на емисия акции на АЛФА БЪЛГАРИЯ АД и вписа емисията в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН</p>	<p>СОФИЯ</p>	<p>411-Е/06.07.2011</p>
<p>✓ за допускане до търговия на регулиран пазар на емисия корпоративни облигации на АРКУС АД и вписва емисията и дружеството като емитент в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН</p>	<p>ЛЯСКОВЕЦ</p>	<p>469-Е/20.07.2011</p>

2. ИЗДАДЕ

одобрение

за промени в устава на

<p>ФОНД ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ЕНЕРГИЙНИ ИКОНОМИИ - ФЕЕИ АДСИЦ</p>	<p>СОФИЯ</p>	<p>412-ДСИЦ/06.07.2011</p>
<p>ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ МЕЛ ИНВЕСТ АДСИЦ</p>	<p>СОФИЯ</p>	<p>430-ДСИЦ/13.07.2011</p>
<p>ПИ АР СИ АДСИЦ</p>	<p>СОФИЯ</p>	<p>431-ДСИЦ/13.07.2011</p>
<p>ФОНД ЗА НЕДВИЖИМИ ИМОТИ БЪЛГАРИЯ АДСИЦ</p>	<p>СОФИЯ</p>	<p>483-ДСИЦ/27.07.2011</p>

3. ОТКАЗА

да потвърди проспект за допускане до търговия на емисия корпоративни облигации на

<p>ХИБЕРНИЯ ВИТЕЛА АД</p>	<p>КАЗАНЛЪК</p>	<p>432-Е/13.07.2011</p>
---------------------------	-----------------	-------------------------

4. ВПИСА*в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН**✓ емисия акции на*

ЕМКА АД	СЕВЛИЕВО	467-Е/20.07.2011
КАОЛИН АД	СЕНОВО	479-Е/27.07.2011
ЗАД БУЛСТРАД ВИЕНА ИНШУРЪНС ГРУП	СОФИЯ	480-Е/27.07.2011
ИНДУСТРИАЛЕН КАПИТАЛ - ХОЛДИНГ АД	СОФИЯ	482-Е/27.07.2011

✓ като публично дружество

МАУНТИН ПАРАДАЙС ИНВЕСТ АДСИЦ	СОФИЯ	481-ПД/27.07.2011
-------------------------------	-------	-------------------

5. ПРИЗНА*придобита квалификация за упражняване на дейност инвестиционен консултант на*

АТАНАС ГЕОРГИЕВ ТОТКОВ	468-ИК/20.07.2011
КРАСИМИР СВИЛЕНОВ КИРОВ	484-ИК/27.07.2011

**II. ИНДИВИДУАЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ
НА ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ
НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР**

УПРАВЛЕНИЕ „НАДЗОР НА ИНВЕСТИЦИОННАТА ДЕЙНОСТ“

Заместник-председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“:

1. ОТКАЗА*да одобри*

АСЕН МИНЧЕВ МИНЧЕВ

за член на СД на

ИП ЕВРО-ФИНАНС АД	СОФИЯ	408-ИП/01.07.2011
-------------------	-------	-------------------

2. ОТПИСА*от регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН емисия облигации на*

Б.Л. ЛИЗИНГ АД	СОФИЯ	409-Е/04.07.2011
ЕНЕМОНА АД	КОЗЛОДУЙ	464-Е/19.07.2011

3. ОДОБРИ*избора на*

СТАНИСЛАВА ИВАНОВА СТАНКОВА

за член на СД на

ЗАГОРА ФИНАКОРП АД	СТАРА ЗАГОРА	415-ИП/07.07.2011
--------------------	--------------	-------------------

КРАСИМИР ДИМИТРОВ ПЕТКОВ

418-ИП/07.07.2011

НЕДЯЛКА ДИМОВА КЪНЧЕВА

419-ИП/07.07.2011

ИВАН ПЕТРОВ БАЛТОВ

420-ИП/07.07.2011

за членове на СД на

ТИ БИ АЙ ИНВЕСТ ЕАД	СОФИЯ	
---------------------	-------	--

МАРИЯНА КИРИЛОВА ДИМИТРОВА

472-ИП/22.07.2011

СТЕФАН ХРИСТОВ СОФИЯНСКИ

473-ИП/22.07.2011

за членове на СД на

ИП ПОЗИТИВА АД	СОФИЯ	
----------------	-------	--

4. ИЗДАДЕ**временна забрана на**

СОСИЕТЕ ЖЕНЕРАЛ ЕКСПРЕСБАНК АД СОФИЯ 424-ДФ/08.07.2011
за публикуване и разпространяване на рекламен материал на 18 подфонда на Фондове Амунди, предлагани в България

одобрение на

РЕАЛ ФИНАНС АД ВАРНА 438-ИП/14.07.2011
по чл. 54, ал. 4 във връзка с чл. 74, ал. 3 от Наредба № 35

✓ 42 акта за установяване на административно нарушение

✓ 30 наказателни постановления

5. ПРИЛОЖИ ПАМ,**като задължи**

ПОЛИМЕРИ АД	ДЕВНЯ	407-ПД/01.07.2011
АЛЕН МАК АД	ПЛОВДИВ	410-Е/05.07.2011
ИНТЕРХОТЕЛИ АД	САНДАНСКИ	416-ПД/07.07.2011
СОЛИД ИНВЕСТ АДСИЦ	СОФИЯ	422-ДСИЦ/08.07.2011
		423-ДСИЦ/08.07.2011
БУЛГАРИ РЕЗЕРВ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	СОФИЯ	426-ДСИЦ/08.07.2011
		427-ДСИЦ/08.07.2011
СФИЛМ АД	СОФИЯ	454-ПД/15.07.2011
СМП - БУХОВО АД	БУХОВО	466-ПД/20.07.2011
МЕН ИНВЕСТМЪНТ ГРУП АД	СОФИЯ	471-ПД/21.07.2011
		478-ПД/27.07.2011
БЪЛГАРСКА РОЗА АД	ПЛОВДИВ	474-ПД/26.07.2011
ЮЖЕН ИНДУСТРИАЛЕН ПАРК АД	СОФИЯ	476-ПД/27.07.2011
		477-ПД/27.07.2011

да представят посредством информационна агенция или друга медия или чрез e-Register годишен финансов отчет за дейността за 2010 г.

УПРАВЛЕНИЕ „ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН НАДЗОР“**Заместник-председателят, ръководещ управление „Застрахователен надзор“:****1. ОДОБРИ****избора на**

СВЕТОЗАР ВЕСКОВ АЛТЪНОВ		
за член на СД и изп. директор на		
ЗОК ФИ ХЕЛТ АД	СОФИЯ	406-ЗОД/01.07.2011
МАУРИЦИО ДЗУПИКИАТИ		
за член на УС на		
ЗАД ВИКТОРИЯ	СОФИЯ	425-ОЗ/08.07.2011
ХАУМЕ КАЛВО БОРОНАТ		
за член на СД на		
ЗД БУЛ ИНС АД	СОФИЯ	486-ОЗ/28.07.2011
МАРЧЕЛ-КОНСТАНТИН САРКА		
за член на УС и изп. директор на		
ДЖЕНЕРАЛИ ЗАКРИЛА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ АД	СОФИЯ	487-ЗОД/29.07.2011

2. ЗАЛИЧИ*от регистъра на застрахователните брокери по чл. 30, ал. 1, т. 9 ЗКФН*

БРОКЕР КОНСУЛТ 999 ЕООД	ВРАЦА	414-ЗБ/07.07.2011
-------------------------	-------	-------------------

3. ВПИСА*в регистъра на застрахователните брокери по чл. 30, ал. 1, т. 9 ЗКФН*

ГРИЙН МАСТЪР ООД	СОФИЯ	417-ЗБ/07.07.2011
СИС БРОКЕР ООД	ДОБРИЧ	465-ЗБ/20.07.2011
ЛАЙФ СТАР ЕООД	ВАРНА	485-ЗБ/28.07.2011

4. ИЗДАДЕодобрение

✓ за промени в здравноосигурителните пакети на ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ АД	СОФИЯ	421-ЗОД/08.07.2011
---	-------	--------------------

✓ за промени в общите условия, приложими по отношение на всички здравноосигурителни пакети на ЕВРОПЕЙСКА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА АД	СОФИЯ	475-ЗОД/26.07.2011
---	-------	--------------------

разрешение

ЗОД ПЛАНЕТА ЕАД	СОФИЯ	429-ЗОД/12.07.2011
-----------------	-------	--------------------

да инвестира 350 000 лв. от собствените средства в дялове на Фокус Пропъртис АДСИЦ

✓ 10 акта за установяване на административно нарушение

✓ 46 наказателни постановления

5. През юли 2011 г. в управление „Застрахователен надзор“ са постъпили 63 жалби.

УПРАВЛЕНИЕ „ОСИГУРИТЕЛЕН НАДЗОР“**Заместник-председателят, ръководещ управление „Осигурителен надзор“:****1. ОДОБРИ***изменения и допълнения в Правилника за организацията и дейността на*

АЙ ЕН ДЖИ ДПФ		428-ДПФ/11.07.2011
ЗУПФ АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ		450-УПФ/15.07.2011
ЗППФ АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ		451-УПФ/15.07.2011

2. ПРИЛОЖИ ПАМ,*като задължи:*

ПОД ТОПЛИНА АД	СОФИЯ	435-ПОД/14.07.2011
ПОК ДОВЕРИЕ АД	СОФИЯ	436-ПОД/14.07.2011
ПОАД ЦКБ - СИЛА АД	СОФИЯ	437-ПОД/14.07.2011
ПОК ДОВЕРИЕ АД	СОФИЯ	439-ПОД/14.07.2011
ПОК ДСК РОДИНА АД	СОФИЯ	440-ПОД/14.07.2011
ПОК СЪГЛАСИЕ АД	СОФИЯ	441-ПОД/14.07.2011
ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	СОФИЯ	442-ПОД/14.07.2011
ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	СОФИЯ	443-ПОД/14.07.2011
АЙ ЕН ДЖИ ПОД	СОФИЯ	444-ПОД/14.07.2011
ПОД ТОПЛИНА АД	СОФИЯ	445-ПОД/14.07.2011
ПОК ДОВЕРИЕ АД	СОФИЯ	446-ПОД/14.07.2011
ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	СОФИЯ	447-ПОД/14.07.2011
ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	СОФИЯ	448-ПОД/14.07.2011
АЙ ЕН ДЖИ ПОД	СОФИЯ	449-ПОД/14.07.2011

ПОД АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ АД	СОФИЯ	455-ПОД/18.07.2011
ПОК СЪГЛАСИЕ АД	СОФИЯ	456-ПОД/18.07.2011
ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО-БЪДЕЩЕ	СОФИЯ	457-ПОД/18.07.2011
АЙ ЕН ДЖИ ПОД	СОФИЯ	458-ПОД/18.07.2011
ПОК ДОВЕРИЕ АД	СОФИЯ	459-ПОД/19.07.2011
ПОК СЪГЛАСИЕ АД	СОФИЯ	460-ПОД/19.07.2011
ПОАД ЦКБ - СИЛА АД	СОФИЯ	461-ПОД/19.07.2011
ПОД ТОПЛИНА АД	СОФИЯ	462-ПОД/19.07.2011
АЙ ЕН ДЖИ ПОД	СОФИЯ	463-ПОД/19.07.2011
ПОК ДОВЕРИЕ АД	СОФИЯ	470-ПОД/20.07.2011

да приемат заявления за промяна на участие, подадени от осигурени лица, през II тримесечие на 2011 г.

3. ОПРЕДЕЛИ

✓ *минималната доходност от управлението на активите на УПФ за предходния 24-месечен период от 30.06.2009 г. до 30.06.2011 г. в размер на 3,03 % на годишна база*

452-УПФ/15.07.2011

✓ *минималната доходност от управлението на активите на ППФ за предходния 24-месечен период от 30.06.2009 г. до 30.06.2011 г. в размер на 3,18 % на годишна база*

453-ППФ/15.07.2011

4. ИЗДАДЕ

✓ *13 акта за установяване на административно нарушение*

✓ *3 наказателни постановления*

5. През юли 2011 г. в управление „Осигурителен надзор“ са постъпили 33 жалби от осигурени лица и 21 сигнала от пенсионноосигурителни дружества.

III. ВПИСАНИ ПРОМЕНИ В РЕГИСТРИТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

В съответствие с чл. 5, ал. 1 от Наредба № 15 за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства през периода бяха:

***а) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на регулираните пазари на ценни книжа
по партидата на:***

РГ-02-0001 БФБ СОФИЯ АД чл. 15, ал. 1, т. 12

***б) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на инвестиционните посредници
по партидата на:***

РГ-03-0236 АЛАРИК СЕКЮРИТИС ООД	чл. 14, ал. 1, т. 5; чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0136 АЛИАНЦ БАНК БЪЛГАРИЯ АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0074 АРГО ИНВЕСТ АД	чл. 16, ал. 1, т. 8
РГ-03-0207 БАКБ АД	чл. 16, ал. 1, т. 14, буква „г“
РГ-03-0193 БАНКА ДСК ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 6; чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0212 БЕНЧМАРК ФИНАНС АД	чл. 16, ал. 1, т. 6
РГ-03-0220 БМФН ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 5 и 21
РГ-03-0009 БУЛБРОКЪРС ЕАД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0227 ГЛОБАЛ МАРКЕТС АД	чл. 14, ал. 1, т. 21; чл. 16, ал. 1, т. 6 и 8; чл. 16, ал. 1, т. 6
РГ-03-0217 Д.И.С.Л. СЕКЮРИТИЙС АД	чл. 16, ал. 1, т. 6
РГ-03-0146 ДЕЛТАСТОК АД	чл. 14, ал. 1, т. 6; чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0091 ДФКО АД	чл. 14, ал. 1, т. 14, 16 и 18
РГ-03-0004 ЕВРО-ФИНАНС АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0030 ЕЛАНА ТРЕЙДИНГ АД	чл. 14, ал. 1, т. 10, 11 и 21
РГ-03-0166 ЗАГОРА ФИНАКОРП АД	чл. 14, ал. 1, т. 16 и 18; чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0086 ИНТЕРНESHЪНЪЛ АСЕТ БАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 6; чл. 16, ал. 1, т. 14, буква „г“ и т. 17
РГ-03-0132 КЕПИТЪЛ МАРКЕТСАД	чл. 16, ал. 1, т. 8
РГ-03-0083 МКБ ЮНИОНБАНК АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0081 ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0211 ПОЗИТИВА АД	чл. 14, ал. 1, т. 5
РГ-03-0036 ПОПУЛЯРНА КАСА – 95 АД	чл. 16, ал. 1, т. 7; т. 14, буква „в“ и т. 17
РГ-03-0089 РАЙФАЙЗЕНБАНК (БЪЛГАРИЯ) ЕАД	чл. 16, ал. 1, т. 6 и 7; т. 14, буква „г“ и т. 17
РГ-03-0176 РЕАЛ ФИНАНС АД	чл. 14, ал. 1, т. 10, 11 и 21
РГ-03-0194 СИТИБАНК Н.А. – КЛОН СОФИЯ КЧТ	чл. 14, ал. 1, т. 14, 15, 17, 18 и 19.
РГ-03-0078 СОСИЕТЕ ЖЕНЕРАЛ ЕКСПРЕСБАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 8 и 21; чл. 16, ал. 1, т. 7 и 18
РГ-03-0147 СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТАД	чл. 14, ал. 1, т. 4, 5 и 21
РГ-03-0115 СТАТУС ИНВЕСТ АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0127 ТЪ ИНВЕСТБАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 16, 18 и 19
РГ-03-0203 ТИ БИ АЙ ИНВЕСТ ЕАД	чл. 14, ал. 1, т. 16 и 18
РГ-03-0192 ТЪРГОВСКА БАНКА АД	чл. 14, ал. 1, т. 14, 16 и 18
РГ-03-0084 УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД	чл. 14, ал. 1, т. 10, 11, 16 и 21; чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0093 ФИНА - С АД	чл. 16, ал. 1, т. 8
РГ-03-0008 ФК ЕВЪР АД	чл. 14, ал. 1, т. 5; чл. 16, ал. 1, т. 6, 7 и 17
РГ-03-0105 ЦЕНТРАЛНА КООПЕРАТИВНА БАНКА АД	чл. 16, ал. 1, т. 7
РГ-03-0161 ЧАСТНА ПРЕДПРИЕМАЧЕСКА БАНКА ТЕКСИМ АД	чл. 14, ал. 1, т. 8, 14, 16, 18 и 21

**в) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа
по партидата на:**

РГ-05-0385 АЛЕН МАК АД	чл. 14, ал. 1, т. 23; чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-1500 АЛФА ФИНАНС ХОЛДИНГ АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-1430 АРКУС АД	чл. 19, ал. 1, т. 4
РГ-05-1311 БРОСС ХОЛДИНГ АД	чл. 19, ал. 1, т. 4
РГ-05-1527 БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД	чл. 17, ал. 1, т. 2
РГ-05-0339 БЪЛГАРСКА РОЗА ПЛОВДИВ АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-0591 ВРАТИЦА АД	чл. 17, ал. 4, т. 7
РГ-05-1462 ДФ АСТРА БАЛАНС	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1463 ДФ АСТРА КЕШ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1461 ДФ АСТРА ПЛЮС	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1447 ДФ ОББ ПАТРИМОНИУМ ЗЕМЯ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1504 ДФ ОББ ПЛАТИНУМ ЕВРО ОБЛИГАЦИИ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1226 ДФ ОББ ПЛАТИНУМ ОБЛИГАЦИИ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1225 ДФ ОББ ПРЕМИУМ АКЦИИ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1505 ДФ ОББ ПРЕМИУМ ЕВРО АКЦИИ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1348 ДФ ЦКБ АКТИВ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1354 ДФ ЦКБ ГАРАНТ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1346 ДФ ЦКБ ЛИДЕР	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1315 ЕВРОЛИЙЗ АУТО АД	чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-1335 ЕЙЧ БИ ДЖИ ФОНД ЗА ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ АДСИЦ	чл. 18, т. т. 12 и 14
РГ-05-0513 ЕКОТАБ АД	чл. 14, ал. 1, т. 16 и т. 18
РГ-05-1497 ЕКСПАТ БОНДС	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1442 ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1443 ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1199 ЕНЕМОНА АД	чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-1134 ИД АДВАНС ИНВЕСТ АД	чл. 17, ал. 4, т. 7
РГ-05-0096 ИД ИНДУСТРИАЛЕН ФОНД АД	чл. 22, ал. 1, т. 18
РГ-05-1161 ИД КАПМАН КАПИТАЛ АД	чл. 17, ал. 4, т. 7; чл. 22, ал. 1, т. 18
РГ-05-0098 ИД НАДЕЖДА АД	чл. 22, ал. 1, т. 18
РГ-05-1179 ИД ОББ БАЛАНСИРАН ФОНД АД	чл. 17, ал. 4, т. 7; чл. 22, ал. 1, т. 7 и 18; чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1110 ИД ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД АД АД	чл. 22, ал. 1, т. 18
РГ-05-0573 ИНТЕРХОТЕЛИ АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-1320 МЕН ИНВЕСТМЪНТ ГРУП АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-0917 ОРФЕЙ-Б АД	чл. 17, ал. 4, т. 7
РГ-05-1511 СИЕНИТ ХОЛДИНГ АД	чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-0711 СМП – БУХОВО АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-0808 СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН АД	чл. 18, т. 11
РГ-05-0511 СТОМАНЕНИ ПРОФИЛИ АД	чл. 14, ал. 1, т. 21
РГ-05-1103 СФИЛМ АД	чл. 14, ал. 1, т. 23
РГ-05-1082 ТБ БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА БАНКА АД	чл. 17, ал. 1, т. 5
РГ-05-1228 ТРАНСИНВЕСТМЪНТ АДСИЦ	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1223 ФЕЪРПЛЕЙ ПРОПЪРТИС АДСИЦ	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1265 ФОНД ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ЕНЕРГИЙНИ ИКОНОМИИ – ФЕЕИ АДСИЦ	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-1359 ФОНД ОТ ФОНДОВЕТЕ, ВЕЛИКО ХЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-05-1013 ХИМСНАБ БЪЛГАРИЯ АД	чл. 18, т. 12 и 14
РГ-05-0301 ЮЖЕН ИНДУСТРИАЛЕН ПАРК АД	чл. 14, ал. 1, т. 23

**г) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на физическите лица, които по договор непосредствено извършват
сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации,
по партидата на:**

РГ-06-1459 ДЕСИСЛАВА СЛАВЧЕВА МАНГАРАКОВА	чл. 24, ал. 1, т. 4
РГ-06-1110 ЗАХАРИ ВАСИЛЕВ ЗАНЕВ	чл. 24, ал. 1, т. 4
РГ-06-1627 ИВАЙЛО НЕЙЧЕВ НЕНОВ	чл. 24, ал. 1, т. 4
РГ-06-1111 ИЛИЯНА ТРИФОНОВА ПЕТРОВА	чл. 24, ал. 1, т. 4
РГ-06-1280 МИНАС САРАКЯН	чл. 24, ал. 1, т. 3
РГ-06-1639 ЯВОР НИКОЛАЕВ УЗУНОВ	чл. 24, ал. 1, т. 4

**д) вписани промени в обстоятелствата
в регистъра на управляващите дружества
по партидата на:**

РГ-08-0026 АКТИВА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 14, ал. 1, т. 5
РГ-08-0038 АСТРА АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 14, ал. 1, т. 16, 18 и 21; чл. 23, ал. 1, т. 10
РГ-08-0011 БЕНЧМАРК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0015 БОЛКАН КАПИТАЛ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0009 ДСК УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ АД	чл. 23, ал. 5, т. 1
РГ-08-0029 ЕКСПАТ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	чл. 23, ал. 1, т. 8
РГ-08-0002 ЕЛАНА ФОНД МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0015 КД ИНВЕСТМЪНТС ЕАД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0007 ПФБК АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 5
РГ-08-0021 СОМОНИ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0016 СТАТУС КАПИТАЛ АД	чл. 23, ал. 1, т. 5
РГ-08-0019 СЪГЛАСИЕ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0003 ТИ БИ АЙ АСЕТ МЕНИДЖМЪНТ АД	чл. 23, ал. 1, т. 7
РГ-08-0024 ЦКБ АСЕТС МЕНИДЖМЪНТ ЕАД	чл. 23, ал. 1, т. 8

**е) вписани промени в обстоятелствата
във връзка с изискването на ЗППЦК
за представени финансови отчети за дейността**

**Месечни счетоводни баланси -
юни 2011 г.**

РГ-05-1387 ДФ АВРОРА КЕПИТЪЛ - GLOBAL COMMODITY FUND	РГ-05-1395 ДФ БЕНЧМАРК ФОНД - 4 ЕНЕРГЕТИКА
РГ-05-1455 ДФ АВРОРА КЕПИТЪЛ - ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА	РГ-05-1394 ДФ БЕНЧМАРК ФОНД - 5 ЦИЕ
РГ-05-1365 ДФ АВРОРА КЕПИТЪЛ БАЛАНСИРАН	РГ-05-1438 ДФ БЕНЧМАРК ФОНД - 6 ПАРИЧЕН
РГ-05-1377 ДФ АДВАНС ПРО ФОНД	РГ-05-1275 ДФ БКМ БАЛАНСИРАН КАПИТАЛ
РГ-05-1287 ДФ АДВАНС ИЗТОЧНА ЕВРОПА	РГ-05-1347 ДФ ВАРЧЕВ БАЛАНСИРАН ФОНД
РГ-05-1379 ДФ АКТИВА БАЛАНСИРАН ФОНД	РГ-05-1305 ДФ ВАРЧЕВ ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД
РГ-05-1378 ДФ АКТИВА ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД	РГ-05-1276 ДФ ЕВРОПА
РГ-05-1366 ДФ АЛФА ИЗБРАНИ АКЦИИ	РГ-05-1497 ДФ ЕКСПАТ БОНДС
РГ-05-1252 ДФ АЛФА ИНДЕКС ИМОТИ	РГ-05-1442 ДФ ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП ПРОПЪРТИС
РГ-05-1279 ДФ АЛФА ИНДЕКС ТОП 20	РГ-05-1443 ДФ ЕКСПАТ НЮ ЮРЪП СТОКС
РГ-05-1491 ДФ АЛФА ПАРИЧЕН ПАЗАР	РГ-05-1227 ДФ ЕЛАНА БАЛАНСИРАН \$ ФОНД
РГ-05-1462 ДФ АСТРА БАЛАНС	РГ-05-1213 ДФ ЕЛАНА БАЛАНСИРАН ЕВРО ФОНД
РГ-05-1463 ДФ АСТРА КЕШ	РГ-05-1522 ДФ ЕЛАНА ГЛОБАЛЕН ФОНД АКЦИИ
РГ-05-1461 ДФ АСТРА ПЛЮС	РГ-05-1403 ДФ ЕЛАНА ДОЛАР ФОНД
РГ-05-1360 ДФ БАЛКАНИ	РГ-05-1486 ДФ ЕЛАНА ЕВРОФОНД
РГ-05-1208 ДФ БЕНЧМАРК ФОНД - 1 АКЦИИ И ОБЛИГАЦИИ	РГ-05-1355 ДФ ЕЛАНА ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР
РГ-05-1257 ДФ БЕНЧМАРК ФОНД - 3 СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	РГ-05-1446 ДФ ЗЛАТЕН ЛЕВ ИНДЕКС 30
	РГ-05-1362 ДФ ИНВЕСТ АКТИВ
	РГ-05-1502 ДФ ИНВЕСТ КЕПИТЪЛ ВИСОКОДОХОДЕН
	РГ-05-1361 ДФ ИНВЕСТ КЛАСИК

РГ-05-1231 ДФ КАПМАН МАКС	РГ-05-1219 ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ
РГ-05-1503 ДФ КАПМАН ФИКС	БАЛАНСИРАН ФОНД
РГ-05-1254 ДФ КД АКЦИИ БЪЛГАРИЯ	РГ-05-1218 ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ
РГ-05-1253 ДФ КД ОБЛИГАЦИИ БЪЛГАРИЯ	ВИСОКОДОХОДЕН ФОНД
РГ-05-1523 ДФ КОМОДИТИ СТРАТЕДЖИ ФОНД	РГ-05-1474 ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ
РГ-05-1427 ДФ КТБ БАЛАНСИРАН ФОНД	КОНСЕРВАТИВЕН ФОНД
РГ-05-1426 ДФ КТБ ФОНД АКЦИИ	РГ-05-1307 ДФ СТАНДАРТ ИНВЕСТМЪНТ
РГ-05-1447 ДФ ОББ ПАТРИМОНИУМ ЗЕМЯ	МЕЖДУНАРОДЕН ФОНД
РГ-05-1504 ДФ ОББ ПЛАТИНУМ ЕВРО	РГ-05-1510 ДФ СТАТУС ГЛОБАЛ ETFS
ОБЛИГАЦИИ	РГ-05-1259 ДФ СТАТУС НОВИ АКЦИИ
РГ-05-1226 ДФ ОББ ПЛАТИНУМ ОБЛИГАЦИИ	РГ-05-1341 ДФ СТАТУС ФИНАНСИ
РГ-05-1225 ДФ ОББ ПРЕМИУМ АКЦИИ	РГ-05-1308 ДФ СЪГЛАСИЕ ПРЕСТИЖ
РГ-05-1505 ДФ ОББ ПРЕМИУМ ЕВРО АКЦИИ	РГ-05-1309 ДФ СЪГЛАСИЕ ПРОФИТ
РГ-05-1476 ДФ ОБЩИНСКА БАНКА -	РГ-05-1232 ДФ ТИ БИ АЙ КОМФОРТ
БАЛАНСИРАН	РГ-05-1202 ДФ ТИ БИ АЙ ДИНАМИК
РГ-05-1475 ДФ ОБЩИНСКА БАНКА -	РГ-05-1384 ДФ ТИ БИ АЙ СЪКРОВИЩЕ
ПЕРЕСПЕКТИВА	РГ-05-1233 ДФ ТИ БИ АЙ ХАРМОНИЯ
РГ-05-1469 ДФ ОПТИМА СЕЛЕКТ	РГ-05-1472 ДФ УЛТИМА BG 30
РГ-05-1382 ДФ ПИБ АВАНГАРД	РГ-05-1473 ДФ УЛТИМА ДИВИДЕНТ
РГ-05-1381 ДФ ПИБ ГАРАНТ	РГ-05-1348 ДФ ЦКБ АКТИВ
РГ-05-1380 ДФ ПИБ КЛАСИК	РГ-05-1354 ДФ ЦКБ ГАРАНТ
РГ-05-1509 ДФ ПФБК ВОСТОК	РГ-05-1346 ДФ ЦКБ ЛИДЕР
РГ-05-1396 ДФ РАЙФАЙЗЕН БАЛАНСИРАН	РГ-05-1281 ДФ ЮГ МАРКЕТ МАКСИМУМ
ДОЛАРОВ ФОНД	РГ-05-1401 ДФ ЮГ МАРКЕТ ОПТИМУМ
РГ-05-1249 ДФ РАЙФАЙЗЕН БАЛАНСИРАН ФОНД	РГ-05-1516 ЕЙ СИ ЕМ ОПОРТЮНИТИ
РГ-05-1248 ДФ РАЙФАЙЗЕН ФОНД АКЦИИ	РГ-05-1134 ИД АДВАНС ИНВЕСТ АД
РГ-05-1494 ДФ РАЙФАЙЗЕН ФОНД ЗАЩИТЕНА	РГ-05-1250 ИД БЕНЧМАРК ФОНД - 2 АКЦИИ АД
ИНВЕСТИЦИЯ В ЕВРО	РГ-05-1189 ИД ЕЛАНА ВИСОКОДОХОДЕН
РГ-05-1247 ДФ РАЙФАЙЗЕН ФОНД ОБЛИГАЦИИ	ФОНД АД
РГ-05-1246 ДФ РАЙФАЙЗЕН ФОНД ПАРИЧЕН	РГ-05-0023 ИД ЗЛАТЕН ЛЕВ АД
ПАЗАР	РГ-05-0096 ИД ИНДУСТРИАЛЕН ФОНД АД
РГ-05-1375 ДФ РЕАЛ ФИНАНС БАЛАНСИРАН	РГ-05-1161 ИД КАПМАН КАПИТАЛ АД
ФОНД	РГ-05-0098 ИД НАДЕЖДА АД
РГ-05-1376 ДФ РЕАЛ ФИНАНС ВИСОКОДОХОДЕН	РГ-05-1179 ИД ОББ БАЛАНСИРАН ФОНД АД
ФОНД	РГ-05-1110 ИД ТИ БИ АЙ ЕВРОБОНД
РГ-05-1204 ДФ СЕНТИНЕЛ - ПРИНСИПАЛ	РГ-05-1176 КД ПЕЛИКАН АД
РГ-05-1211 ДФ СЕНТИНЕЛ - РАПИД	

Други уведомления

✓ Промени в адреси и телефони

РГ-03-0036 АЛАРИК СЕКЮРИТИС ООД

София, ул. Съборна № 14, ет. 4

тел.: 02/439-81-51

e-mail: a.panayotov@alaricsecurities.com

draganska@alaricsecurities.com

София, бул. „Шипченски проход“ № 18,
ет. 5, офис 509

Тел.: 02/418-52-70

РГ-03-008 ЕВЪР АД

РГ-03-0211 ПОЗИТИВА АД

✓ Промяна в електронната страница

РГ-03-0220 БМФН ЕАД:

www.bmfn.eu

✓ Промяна на директор за връзка с инвеститорите

РГ-05-1179 ИД ОББ БАЛАНСИРАН ФОНД АД

Евгения Христова Кунчева

IV. УВЕДОМЛЕНИЯ ПО ЧЛ. 145 ЗППЦК

В изпълнение на изискванията по чл. 145 ЗППЦК за разглеждания период в Комисията за финансов надзор са постъпили уведомления за промяна на дяловото участие в следните дружества:

**Наименование на дружеството,
чиито акции са обект на трансакцията**

**Трите имена/наименование
на приобретател, съответно прехвърлител**

РГ-05-0812 АСЕНОВА КРЕПОСТ АД	ХИМИМПОРТ ИНВЕСТ АД
РГ-05-1040 БИОВЕТ АД	ХЮВЕФАРМА АД
РГ-05-0055 ДОВЕРИЕ ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	РАСАФИ ЕООД
РГ-05-0055 ДОВЕРИЕ ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	РАДОСВЕТ КРУМОВ РАДЕВ
РГ-05-0055 ДОВЕРИЕ ОБЕДИНЕН ХОЛДИНГ АД	ДАРИК АД
РГ-05-1194 ЕЛАРГ ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	АГРОМЕНИДЖ АД
РГ-05-1194 ЕЛАРГ ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	QVT FUND LP
РГ-05-1194 ЕЛАРГ ФОНД ЗА ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ АДСИЦ	UNICREDIT BANK AUSTRIA AG
РГ-05-1199 ЕНЕМОНА АД	ДИЧКО ПРОКОПИЕВ ПРОКОПИЕВ
РГ-05-0735 ЗММ - ЯКОРУДА АД	PELEGRINO INVEST & PROPERTY
РГ-05-1507 ИНВЕСТИЦИОННА КОМПАНИЯ ГАЛАТА АД	ХОЛДИНГ ВАРНА АД
РГ-05-0319 СЛЪНЦЕ - СТАРА ЗАГОРА ТАБАК АД	НИКО КОМЕРС ООД
РГ-05-0319 СЛЪНЦЕ - СТАРА ЗАГОРА ТАБАК АД	СИЛА ХОЛДИНГ АД
РГ-05-0808 СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН АД	BANDOLA PROPERTIES LTD, MARSHALL ISLANDS
РГ-05-0808 СОФИЯ ХОТЕЛ БАЛКАН АД	КОКАРИ ЛИМИТИД, РЕПУБЛИКА КИПЪР
РГ-05-1265 ФОНД ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ЕНЕРГИЙНИ ИКОНОМИИ – ФЕЕИ АДСИЦ	СТУДИО ЗА ИНВЕСТИЦИОННО ПРОЕКТИРАНЕ ООД
РГ-05-0088 ХОЛДИНГ АСЕНОВА КРЕПОСТ АД	ХИМИМПОРТ ИНВЕСТ АД
РГ-05-0106 ХОЛДИНГ НОВ ВЕК АД	ДЖЕНЕРАЛ СТОК ИНВЕСТМЪНТ ЕООД

ДОКУМЕНТИ**РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТИ
ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ
НА ОТГОВОРЕН АКТИОЕР****I. Дати за провеждане на изпити
за признаване на правоспособност на отговорен актюер**

На основание чл. 9 във връзка с чл. 8 от Наредба № 31 от 2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява (наредбата), изпитът за признаване на правоспособност на отговорен актюер ще бъде проведен на 1, 15 и 29 октомври и на 12 ноември 2011 г. Той ще включва един базов и три специализирани модула, както следва:

- а) базов модул: на 1 октомври 2011 г.;
- б) първи специализиран модул „Животозастраховане и здравно осигуряване“: на 15 октомври 2011 г.;
- в) втори специализиран модул „Рискови модели и общо застраховане“: на 29 октомври 2011 г.;
- г) трети специализиран модул „Пенсионно осигуряване“: на 12 ноември 2011 г.

II. Допускане до изпит

1. Лице, което отговаря на изискванията по чл. 122и, ал. 2 КСО, чл. 95, ал. 2 КЗ и чл. 97а, ал. 2 ЗЗО и иска да му бъде призната правоспособност на отговорен актюер по реда на чл. 3, ал. 1 от наредбата подава до 15.08.2011 г. заявление за допускане до изпит по образец с приложенията, посочени в чл. 4, ал. 2 от наредбата.

2. В 14-дневен срок от получаване на заявлението Комисията за финансов надзор (КФН) се произнася по него с решение, с което допуска или отказва да допусне заявителя до изпит. В 7-дневен срок КФН уведомява писмено заявителя за взетото решение.

3. Не по-късно от 14 дни преди датата на изпита списъкът с допуснатите до изпит кандидати се публикува на електронната страница на КФН и се поставя на таблото на партерния етаж в сградата на комисията (гр. София, ул. „Шар планина“ № 33).

4. Допуснатите до изпит кандидати заявяват участието си в деловодството на КФН поне една седмица преди обявената дата на изпита, като представят документ за внесена по сметка на КФН такса в размер на 450 лв. съгласно Тарифата за таксите, събирани от КФН, приета с Постановление № 126 от 10 май 2011 г.

III. Провеждане на изпита

1. Изпитът започва в 10,00 ч. на съответната дата.

2. Продължителността на изпита по различните модули е, както следва:

- а) по базовия модул - 4 астрономически часа;
- б) първи специализиран модул „Животозастраховане и здравно осигуряване“ - 4 астрономически часа;
- в) втори специализиран модул „Рискови модели и общо застраховане“ - 4 астрономически часа;
- г) трети специализиран модул „Пенсионно осигуряване“ - 4 астрономически часа.

3. Изпитът за признаване на правоспособност е съобразен с одобрен от КФН тематичен конспект, приложен към реда за провеждане на изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер.

4. Въпросите са от „закрит“ тип, като срещу всеки от тях е посочен определен брой отговори, от които само един е верен. Кандидатът отбелязва само един от възможните отговори.

5. Модул „Рискови модели и общо застраховане“ съдържа 10 въпроса от „открит“ тип, при които в оставеното празно място кандидатът попълва статистически формули.

6. Необходимо е кандидатите да разполагат с калкулатор, като могат да се използват следните калкулатори: **Texas Instruments BA II, Texas Instruments BA II Plus, Texas Instruments BA II Plus Professional, Texas Instruments BA II Plus Business Analyst** или **HP 10B, HP 12C**.

IV. Правила за оценяване на кандидатите и обявяване на резултатите

1. За всеки верен отговор кандидатът получава една точка.
2. За издържал изпита по съответния модул се счита кандидат, дал верни отговори на 60 или над 60 на сто на въпросите.
3. Изпитната комисия проверява работите на кандидатите и оформя резултатите в протокол с общия брой получени точки за всеки кандидат съгласно правилата за оценяване.
4. Изпитът се счита за успешно положен при издържан изпит базов модул и един или повече от един от специализираните модули.
5. Резултатите се публикуват на електронната страница на КФН и се поставят на таблото на партерния етаж в сградата на комисията.

V. Пълна и частична правоспособност

1. За получаване на пълна правоспособност е необходимо кандидатът да е издържал успешно изпитите по четирите модула, посочени в т. I, букви „а“ - „г“.
2. За получаване на частична правоспособност е необходимо кандидатът да е издържал успешно изпитите по следните модули:
  - а) базов модул и специализиран модул „Животозастраховане и здравно осигуряване“ - за частична правоспособност в областта на животозастраховането и здравното осигуряване;
  - б) базов модул и специализиран модул „Рискови модели и общо застраховане“ - за частична правоспособност в областта на общото застраховане;
  - в) базов модул и специализиран модул „Пенсионно осигуряване“ - за частична правоспособност в областта на пенсионното осигуряване.

VI. Получаване на сертификатите

Сертификатът се получава срещу представяне на документ за самоличност и документ за внесена такса в размер на 200 лв. съгласно Тарифата за таксите, събирани от КФН, приета с Постановление № 126 от 10 май 2011 г.

Редът за провеждане на изпита за признаване на правоспособност на отговорен актюер е приет на основание чл. 9 от Наредба № 31 от 2006 г на КФН с решение по Протокол № 35 от 13.07.2011 г. на заседание на КФН.

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ОТГОВОРЕН АКТЮЕР

**Базов модул „Основно приложение на актюерската математика
в застраховането, пенсионното осигуряване и инвестициите“**

A. Теория на лихвите и приложение при пожизнените анюитети

Теми:

1. Концепция за настояща стойност и бъдеща стойност
2. Анюитети
3. Амортизация и амортизационни планове
4. Облигации
5. Лихвена чувствителност на всеки от горепосочените

Обхват: Изчисляване на ипотечни плащания; анюитетна стойност; пазарна стойност и времетраене на облигациите. Защо, как и с колко гореизброените са повлияни от промените в лихвените нива.

Б. Пожизнени анюитети

Теми:

1. Различни форми на пожизнени анюитети
2. Ценообразуване на пожизнените анюитети
3. Резерви за пожизнени анюитети

4. Минимално капиталово изискване

Обхват:

1. Незабавни ануитети

- Индивидуални пожизнени ануитети
- Пожизнени ануитети с гарантиран период на плащания
- Групови пожизнени ануитети
- Нарастващи ануитети

2. Ануитети с натрупване

- Нарастване на средствата през периода на натрупване
- Плащане при смърт, при инвалидност и при прекратяване през периода на натрупване
- Варианти за крайно разпределение при пенсиониране, включително механизми за разпределяне

на натрупаните фондове

3. Допускания и методи за изчисляване на стойностите и цените на различните видове пожизнени ануитети

4. Резерви и капиталово изискване за пожизнен ануитет

В. Продуктов дизайн за застраховка живот, маркетинг, подписвачество**Теми:**

1. Фундаментален принцип на застраховането
2. Видове продукти по животозастраховане
3. Продуктов дизайн
4. Подписвачество
5. Анализ на разходите

Обхват:

а. Основни застрахователни концепции. Основен принцип при застраховането - събиране на средства от много хора за покриване на неблагоприятни събития, възникнали при няколко човека.

б. Основни застрахователни термини, в т. ч.: застраховано лице, бенефициент, застрахователен интерес, непредвидени събития, премии, застрахователна сума, застрахователна компания, действащи договори, настъпване на щети, уреждане на претенции.

в. Механизъм на:

- Срочна застраховка живот
- Постоянна застраховка живот
- Смесена застраховка живот
- Универсална застраховка живот

г. Процес на разработване на продуктите

д. Процес на събиране на данни за претенциите и разходите

е. Класификация на риска

Г. Животозастрахователни премии, резерви и минимален капитал**Теми:**

1. Видове премии и резерви в животозастраховането
2. Допускания и методи, използвани за изчисляването на премиите и резервите
3. Минимално капиталово изискване

Обхват: Концепция за образуването на резерви:

а. Изисквания за наличие на активи за покриването на очакван бъдещ дефицит при вноските с цел покриване на всички плащания

б. Застрахователни задължения

в. Изчисление на резерва

- Задължителни законови резерви
- Принципи съгласно МСФО 4

г. Цел на застрахователните резерви - покриване на очакваните бъдещи плащания

д. Изискване за използване на консервативни допускания

- Ниско лихвено ниво
- Висока смъртност
- Незабавно признаване на разходите

е. Нето премиен резерв

ж. Влияние на консервативните допускания:

Д. Общо застраховане - принципи и видове**Теми:**

1. Базова концепция на общото застраховане
2. Основни видове застраховки

Обхват:

- а. Концепция за застрахователен риск
  - Рискове, подлежащи на застраховане
  - Цел на застраховането - да се избегне рискът, а не да се реализира печалба, спекулация и хазарт.
- б. Риск; причина за риск; фактори, от които зависи рискът
- в. Ефектът от осредняване на риска за застрахователната компания
- г. Механизъм на:
  - Застраховане срещу заболяване и злополука
  - Автомобилно застраховане
  - Морско и транспортно застраховане
  - Авиационно застраховане
  - Застраховка на имущество
  - Гражданска отговорност
  - Кредити и гаранции

Е. Общо застраховане - премии и резерви**Теми:**

1. Ценообразуване в общото застраховане
2. Промяна на тарифата
3. Резерви в общото застраховане

Обхват:

- а. Процес на изготвяне на тарифите и промени в тях:
  - Loss Cost Method - метод, базиран на стойността на загубите
  - Loss Ratio Method – метод, базиран на коефициента на щетимост
- б. Стъпки, необходими за изготвянето на тарифата
- в. Методи за определяне на резерва за предстоящи плащания:
  - Case Reserve Estimates - Изчисляване на резерв на база минал опит
  - Expected Loss Ratio (E[LR]) Method – метод, базиран на очакваната квота на щетите
  - Loss-Development Triangle Method - Верижно-стълбовиден метод за развитие на щетите
  - Метод Bornhuetter-Ferguson

Ж. Теория на риска и Теория на полезността**Теми:**

- а. Основна концепция за функцията на полезността
- б. Неравенството на Йенсен (Jensen)
- в. Приложение в застраховането

Обхват:

- а. Функция на полезността $u(w)$, свойства $u'(w) > 0$, $u''(w) < 0$
- б. Неравенството на Йенсен $E[u(X)] \leq u(E[X])$
- в. Видове функции на полезността
  - Логаритмична функция: $u(w) = k \ln w$, $w > 0$
  - Експоненциална: $u(w) = -e^{-\alpha w}$, for all w , $\alpha > 0$
  - Дробна: $u(w) = w^\gamma$, $w > 0$, $0 < \gamma < 1$
  - Квадратична: $u(w) = w - \alpha w^2$, $w < 1/(2\alpha)$, $\alpha > 0$
- г. Ефектът на Теория на полезността
  - Решението за определено действие X с неизвестен изход не е базирано на очаквана стойност на X : $E[X]$, а на очакваната компенсация на X : $E[u(X)]$
  - Тази теория обяснява защо човек желае да плати премия, по-висока от очакваната стойност на риска.
- д. Влиянието на Теорията на полезността върху застраховането:
  - За притежателя на полица
  - За застрахователната компания

3. Презастраховане

Теми:

- а. Презастрахователен договор
- б. Необходимост от презастраховане
- в. Видове презастрахователни договори

Обхват:

- а. Презастрахователен договор - страни по договора; вид на покритието и лимит на договора
- б. Причините за закупуване на презастраховка - прехвърляне на част от риска; стабилизиране на загубите; предпазване от катастрофични рискове; увеличаване застрахователния капацитет на цедента, ползване на допълнителни услуги, осигурени от презастрахователя.
- в. Облигаторно и факултативно презастраховане:
  - Облигаторно презастраховане - покриват се всички записани от цедента рискове. Презастрахователят трябва да проучи подписваческата практика на цедента, процедурата по разглеждане на претенции и ликвидация на щети, развитието на щетите, качеството на управление
  - Факултативни презастрахователни договори - покриват специфични рискове: катастрофични рискове; необичайни рискове или като допълнение към облигаторните договори

И. Пенсионни спестявания и видове пенсионни схеми

Теми:

1. Основни източници на пенсионен доход
2. Видове частни пенсионни схеми
3. Сравняване на схеми с дефинирани вноски и схеми с дефинирани плащания
4. Плащания, предоставени от схеми с дефинирани вноски и схеми с дефинирани плащания

Обхват:

- а. Трите основни източника на пенсионен доход
  - Държавни пенсии - социално осигуряване
  - Частни пенсионни схеми
  - Индивидуални спестявания
- б. Механизъм на двата основни вида пенсионни схеми
  - Схеми с дефинирани вноски (DC), при които е дефинирана определена сума на вноските всяка година (сега)
  - Схеми с дефинирани плащания (DB), която предоставя определена сума на пенсионни плащания след пенсиониране (в бъдеще)
- в. Сравняване на двата вида пенсионни схеми
  - По отношение на основната цел - осигуряване на пенсионен доход
  - Предимства и недостатъци на двата вида пенсионни схеми
  - Вътрешните рискови фактори.
- г. Типични плащания, предоставени от схемата с дефинирани плащания и от схемата с дефинирани вноски.

К. Финансиране на пенсионните схеми с дефинирани плащания

Теми:

- а. Концепция за схемите с дефинирани пенсионни плащания
- б. Основни принципи на финансиране на схемите с дефинирани пенсионни плащания
- в. Методи за финансиране на схемите с дефинирани плащания

Обхват:

- а. Схеми с дефинирани плащания (DB) - пенсионният доход представлява предварително определен поток от плащания, който:
  - започва при пенсионирането на служителя
  - е платим, докато служителят е жив
  - може да има плащане на брачния партньор при смърт на служителя
- б. Основен принцип на финансиране
  - Пенсионният доход започва в бъдещето, когато служителят се пенсионира
  - Финансирането трябва да става през активната трудова дейност на служителя
  - Методи за финансиране (разпределяне на разходите през годините от активната трудова дейност на служителя).
- в. Настояща стойност на плащанията (PVB). PVB представлява дисконтираната стойност на крайните

предвидени плащания, които ще бъдат изплатени на служителя, ако той работи до пенсионирането си

г. Стъпки за изчисляването на PVB

- Изчисляване бъдещото пенсионно плащане
- Изчисляване настоящата стойност на тези плащания към момента на пенсиониране
- Изчисляване дисконтираната стойност към настоящата възраст

д. Основни методи на финансиране

- Метод на натрупване на плащанията (Accrued Benefit Method)
- Метод при влизане в пенсионната схема на нормална възраст (Entry Age Normal Method)
- Метод на съвкупна база (Aggregate Method)
- Метод на замразени първоначални задължения (Frozen Initial Liability Method)
- Стандартен метод при достигната възраст (Attained Age Normal Method)
- Метод на индивидуално премийно ниво (Individual Level Premium Method)

Л. Фундаментални принципи на инвестирането

Теми:

1. Видове инвестиране
2. Видове инвестиционни пазари
3. Методи на инвестиране

Обхват:

а. Видове инвестиране

- Инвестиция с фиксиран доход
- Акции
- Деривативни инструменти
- Инвестиционни компании
- Недвижими имоти
- Нисколиквидни инвестиции

б. Организация и функциониране на пазарите за ценни книжа и техните характеристики

- Навременна и точна информация за
  - (1) цена и обем на предишни транзакции
  - (2) предлагане/търсене на продукти и услуги
- Ликвидност, възможност да се купува/продава бързо на известна цена
- Вътрешна ефективност - получаване на възможно най-нисък разход за транзакция
- Външна ефективност - цени, приспособяващи се към нова информация

в. Видове инвестиционни пазари

- Първичен пазар на ценни книжа
  - (1) Продажба на нови емисии на облигации, привилегирани/обикновени/ акции
  - (2) Технология на емисията на ценни книжа
    - (а) Предварителни преговори и подготовка на емисията
    - (б) Формиране на банков консорциум и осъществяване на предварително пласиране
    - (в) Определяне окончателните условия на емисиите
    - (г) Пласиране на ценните книжа
    - (д) Закриване на емисията.
- Вторичен пазар ценни книжа

г. Методи на инвестиране

- (1) Посредници при сделки с облигации
  - (2) Фондови борси
- г. Методи на инвестиране
- Къса продажба (инвеститорът продава ценни книжа, които той не притежава)

д. Правила за къса продажба

- Правило за продажби при повишаване на цената (къси позиции при пазар с повишаващи се цени на акциите)
  - Плащанията по дивидентите трябва да се направят от продавача, осъществяващ късата продажба
  - Изискване за маржин, което задължава продавача на късо да осигури маржин депозит, за да гарантира крайната (последващата) покупка

е. Маржови транзакции, които се отнасят до закупуването на ценни книжа с пари, взети назаем

- Брокерските фирми заемат на клиентите си пари с ценни книжа като обезпечение
- Маржин изискване, изискано количество на собствения капитал

ж. Stop loss

- Поръчка за продажба по цена под текущата пазарна цена
- Използва се за предотвратяване на по-големи загуби на акции

з. Stop buy

- Поръчка за закупуване по цена над текущата пазарна цена
- Използва се заедно с късата продажба
- Използва се за предотвратяване на загуби при къси продажби при повишаване цената на акциите

М. Оптимизация на портфейла и управление на риска**Теми:**

1. Принципи на индивидуално финансово планиране
2. Инвестиционни рискове
3. Облагане на инвестициите с данъци

Обхват:

а. Основна цел на финансовото планиране е финансовите нужди да съответстват на източниците както дългосрочно, така и краткосрочно

б. Етапи на процеса на индивидуалното финансово планиране:

- Опознаване на клиента, включително финансовите му нужди и доход
- Планирани събития - образование, големи покупки, пенсиониране
- Случайни събития - смърт, болест, загуба на работа, развод
- Предвиждане на паричния поток в зависимост от възрастта на по-младия партньор
- Разглеждане на различни сценарии
- Графично изражение на резултатите

в. Рискови фактори:

- Бизнес риск
- Финансов риск
- Ликвиден риск
- Валутен риск
- Държавен риск

г. Данъчно законодателство

- Данъчно третиране на вноските в пенсионния фонд
- Данъчно третиране на инвестиционната възвръщаемост при пенсионни схеми
- Данъчно третиране на застрахователните премии
- Данък върху дохода на застрахователните компании
- Данък върху застрахователните плащания

Обхват:

а. Избор на допускания, включително:

- Допустими инвестиционни класове
- Очаквана възвръщаемост и стандартно отклонение на всеки инвестиционен клас
- Корелация между инвестиционните класове
- Максимално и минимално ограничение на всеки инвестиционен клас

б. Процес на оптимизация на портфейла

в. Графично представяне на оптималната граница

Н. Принципи на застрахователно счетоводство**Теми:**

1. Финансови отчети за застрахователната компания
2. Нови счетоводни правила в Международните стандарти за финансови отчети 4 (МСФО 4)
3. Международни счетоводни стандарти 16, 32, и 39

Обхват:

а. Активи

- Обичайни позиции
  - (1) Текущи активи
    - (а) Пари в брой, краткосрочни инвестиции
    - (б) Вземания: провизии за лоши вземания
    - (в) Материални запаси
    - (г) Предплащания

- (2) Търгуеми ценни книжа, акции и облигации
- (3) Дългосрочни инвестиции
- (4) Земя и сгради
- (5) Дъщерни дружества
- (6) Нематериални активи
- Специални разпоредби за застрахователни компании
  - (1) Предоставяне на информация както за предходната, така и за настоящата година
  - (2) Включване на недвижими имоти и ипотечи в инвестиционните активи
  - (3) Ликвидни активи

б. Пасиви

- Обичайни позиции
  - (1) Текущи пасиви
  - (2) Дългосрочни задължения
  - (3) Акционерен капитал
- Специални резерви за застрахователни компании
  - (1) Резерв за предстоящи плащания, вкл. резерв за покриване на разходите за уреждане на претенции
  - (2) Пренос-премиен резерв
  - (3) Задължения, определени след презастраховането

в. Отчет за доходите

- Всеки вид приход в отчета за доходите да се отразява на отделен ред
- Отчет за доходи на принципа на начисляване
- Нетният доход като краен резултат

г. Отчет за паричния поток

- Всеки източник на приход/разход в отчета за паричния поток да се отразява на отделен ред
- Отчет за паричния поток на основа на паричен поток
- Отчет паричен поток, отразяващ всички застрахователни приходи и разходи

Нови счетоводни правила

• Счетоводни правила, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) относно застрахователните задължения

• Нови счетоводни правила, които се съдържат в Международните стандарти за финансови отчети № 4 (МСФО 4), със специална препратка към Международните счетоводни стандарти (МСС) № 39 и 32.

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ОТГОВОРЕН АКТИОЕР

Първи специализиран модул

„Животозастраховане и здравно осигуряване“

А. Животозастраховането покрива следните теми:

а. Разработване на продукта, застраховане, маркетинг и възнаграждение на агентите

1. Процес на разработване на продукта:

◆ Въведение. Сегментация и специализация на пазара, разширяващ се пазар и свиване на маржа на печалбата

◆ Етапи на процеса на разработване на даден продукт:

✓ Продуктов дизайн, който включва:

- Зараждане на идея и оценка на търсенето
- Формиране на екип, който да работи по дизайна
- Вземане на решение относно премийната структура и разходите за маркетинг
- Оценка на рисковите параметри
- Определяне за стандартите при издаването на полици
- Решение относно изискванията за презастраховане и инвестиционна политика
- Административни инструменти

✓ Представяне на продукта, което включва:

- Структура за ценообразуване и стойност на полицата
- Административни форми

- Маркетингови материали
- Осигуряване на презастрахователна защита
- Рекламирање на продукта и представяне.
- ✓ Ограничения на процеса, включващи:
  - Външни ограничения
  - Организационни ограничения.
- ✓ Фактори за успех на продукта.
- ✓ Непрекъсната преоценка и периодична промяна на дизайна.

2. Подписвачество (Underwriting)

Целта на застраховането е да осигури подходящо застрахователно покритие срещу разумни премии.

Застраховането се използва като механизъм за ограничение на риска при застрахователните компании

Обхват:

♦ Две фази на подписвачество:

✓ Издаването на застрахователна полица обикновено е предшествано от подаване на заявление за застраховане - при животозастраховане и застраховане, което осигурява обезщетения при болест, инвалидност или при заболяване. Целта е да се класифицира правилно рискът, за да се определят адекватни премии

✓ Процесът на предявяване на претенции - контрол при предявяването на претенциите се извършва при животозастраховането, ако има съмнения за неразкриване на информация. Обикновено при застраховка, която предоставя обезщетения при заболяемост, се определя дали щетата е валидна и дали рискът е покрит съгласно договора

♦ Подписваческите техники включват:

- ✓ Опростен въпросник
- ✓ Заявление от лекар
- ✓ Кратко медицинско и медицински тестове
- ✓ Обстоен лекарски преглед.

♦ Факторите, взети под внимание при издаването на застраховки, включват:

✓ Търсене на компромис между разходи-печалби при издаване на застраховка и възможния риск от антиселекция

✓ По-детайлните подписвачески практики постигат по-голяма хомогенизация на риска

✓ По-високото ниво на подписваческо развитие оказва влияние върху потенциалното ниво на продажби

- ✓ Законови ограничения върху дискриминацията
- ✓ Взаимодействие между подписваческото ниво и презастраховането

♦ Най-често използваните критерии при предпочитаното подписвачество:

- ✓ Лично медицинско досие
  - Диабет
  - Сърдечни заболявания
  - Висок холестерол
  - Рак, различен от кожен
  - Удар
  - Хипертония
  - Меланом

✓ Доклад за моторното превозно средство

✓ Критерии, свързани с начина на живот:

- По-ниски премии за непушачи
- Допълнителни премии за авиатори или спортисти, упражняващи опасни спортове или хобита
- Около 95% от застрахователните компании вземат под внимание злоупотребата с алкохол: 2/3

от компаниите биха изключили такива кандидати

- ✓ Пълна кръвна картина и тест на урината
- ✓ Електрокардиограма (ЕКГ)
- ✓ Височина и тегло

♦ Предпочитаните случаи получават 10-20% отстъпка от премиите

3. Маркетинг

Маркетинговите цели - поддържане на съществуващ бизнес и създаване на нов бизнес на

съществуващи пазари, като се използват съществуващи канали за дистрибуция. Цели за разрастване - създаване на нов бизнес на нови пазари, нови продукти и нови канали за разпределение

♦ **Маркетинговите насоки покриват:**

✓ Историческия анализ на пазара, който включва:

1. Демография на потребителите
2. Характеристики на продукта
3. Продажби, разходи, постоянство, смъртност, заболяемост
4. Цялостен финансов резултат

✓ Анализ на силните и слабите страни на компанията, който включва:

1. Финансова устойчивост и затворени пазари
2. Качество на услугите и квалификация на служителите
3. Инвестиционна възвръщаемост
4. Продуктивност на персонала

✓ Външни фактори, включително:

1. Демографски фактори, потребителски нужди и конкуренция
2. Икономически условия като лихвен процент, инфлация
3. Регулаторен климат

✓ Маркетингов план, който очертава:

1. Специфични цели
2. Отговорно лице
3. Начални и крайни дати
4. Как се измерват напредъкът и резултатите
5. Как се проследява и оценява прогресът
6. Как ще бъдат постигнати пазарните цели: маркетингови стратегии

✓ Маркетинговите стратегии включват:

1. Идентифициране и определяне на пазарите, особено с оглед на размера, покупателната сила и как най-добре да се проникне на пазара
2. Продуктите трябва да отговарят на пазарите и на системите за дистрибуция и трябва да подкрепят маркетинговите и ценови цели
3. Системата за дистрибуция трябва да бъде създадена според пазара и да съдейства за продажбата на услугата
4. Възнаграждение на агентите

Голяма част от застраховките „Живот“ се продават от независими агенти. Управлението на системата за заплащане на агентите е много важна част от маркетинговата стратегия. Елементите на системата включват:

♦ **Комисиони през първата година**

✓ Най-често изразени като % от премиите през първата година

✓ По-високи от комисионите при подновяване

✓ Често биват годишно приключвани с обратно изплащане и са изцяло преносими

♦ **Комисиони при подновяване, чиято цел е да подобрят продължителността на договора**

✓ Обикновено се изразяват като % от премията, може да бъдат и определено ниво или да са градиращи съобразно годината на действие на полицата или съобразно обема на новата дейност

✓ Разнообразие на правата и условията за плащане, които се дължат на регулаторни ограничения и съображения относно конкуренцията

♦ **Условия за плащане на комисиони при подновяване**

♦ **Комисиони според активите, често преобладаващи при анюитетите, променливи и универсални продукти живот:**

✓ Изразени като % от счетоводната стойност на анюитетите или паричната стойност на застраховката „Живот“

♦ **Бонуси и други компенсации, изплащани на месечна база, на тримесечие или на годишна база въз основа на резултатите**

✓ Изразени като % от първата година или премиите при подновяване или комисионите

♦ **Добавки за разходи**

♦ **Социални обезщетения, включително животозастраховка и здравна застраховка и спестявания за пенсиониране:**

- ✓ Обикновено се предоставят на агенти
- ✓ Средно около 16% от печалбата на агента
- ✓ Размяна между социални плащания и компенсации
- ✓ Изискуеми по силата на държавни разпоредби
- ✓ Преход към по-гъвкави плащания
- ◆ Компенсации под формата на заплати - обикновено за нови агенти

б. Алтернативни продукти

Тази част покрива основни животозастрахователни и анюитетни продукти

1. Срочна застраховка

- ◆ Характеристики на срочната застраховка включват:
  - ✓ Период на покритие и модели, които включват номинална стойност
  - ✓ Премийни модели и премийни гаранции
  - ✓ Разлики в премиите според размера на полицата и според класа застраховка
  - ✓ Срочни допълнителни клаузи
  - ✓ Други видове срочни продукти
  - ✓ Варианти за притежателите на полици при срочните продукти
- ◆ Факторите за ценообразуване на срочните застраховки

2. Универсална застраховка „Живот“

- ◆ Характеристики на универсална застраховка „Живот“ включват:

- ✓ Разработване на парични стойности
- ✓ Обезщетения при смърт
- ✓ Гъвкавост на премиите
- ✓ Частични тегления на суми
- ✓ Заеми върху полици
- ✓ Допълнителни клаузи
- ✓ Клаузи, при които не се изплащат неустойки
- ✓ Лихвени проценти
- ✓ Такси, удържани при настъпване на смърт
- ✓ Такси, свързани с откупи
- ✓ Бонуси при продължаване

- ◆ Други универсални животозастрахователни услуги:

- ✓ Фиксирани универсални премии за застраховка „Живот“
- ✓ Еднократни премии за застраховка „Живот“
- ✓ Групова застраховка „Живот“

- ◆ Характеристики на ценообразуването при животозастраховането:

- ✓ Ценообразуване при различни сценарии
- ✓ Източник на анализа на печалбата
- ✓ Анализ на активите/задълженията

◆ Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, се характеризира от факта, че стойността на застраховката е обвързана със стойността на активите, държани в отделна сметка от другите активи на застрахователната компания

◆ Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд с фиксирана премия, е сходна с традиционната застраховка „Живот“ с изключение на това, че паричната стойност се променя в зависимост от резултата по отделната сметка без гарантиран минимум и с обезщетения при смърт, които се променят на месечна или годишна база

3. Застраховка за преживяване в полза на наследник - изплащат се обезщетения при смъртта на втория застрахован

- ◆ Характеристики на застраховка за преживяване:

- ✓ Застраховка „Живот“ с възможност за участие
- ✓ Универсална застраховка „Живот“ и продукти, чувствителни към промяна на лихвените проценти
- ✓ Сравнение между семейни и несемейни индивиди
- ✓ Начини за отразяване на семейния живот в ценообразуването
- ✓ Методи за оценка
- ✓ Незастраховаемост при застраховка „Живот“

- ✓ Оценка на смъртността
- ✓ Гъвкавост и конкурентоспособност
- ✓ Мерки на конкурентоспособността
- ✓ Допълнителни клаузи
- ◆ **Характеристиките на ценообразуването при застраховки за преживяване включват**
  - ✓ Допускания за смъртност
  - ✓ Продължителност
  - ✓ Разходи
  - ✓ Презастраховане
  - ✓ Данъчно облагане на притежателя на полицата

4. Фиксиран отсрочен анюитет - вноските се натрупват с лихва по време на периода на натрупване и анюитетните плащания се осигуряват на лицето по време периода на разпределяне

- ◆ **Характеристики на фиксираните отсрочени анюитети:**
  - ✓ Отсрочени анюитети с еднократна премия (**Single premium deferred annuities (SPDAs)**)
  - ✓ Отсрочени анюитети с гъвкави премии (**Flexible premium deferred annuities (FPDAs)**)
  - ✓ Разлики в дизайна, които включват:
    - Анюитети с депозитни сертификати (**Certificate of Deposit (CD) annuities**)
    - Анюитети, претеглени към пазарната стойност (**Market value adjusted (MVA) annuities**)
    - Анюитети на две нива (**Two-tiered annuities**)
    - Анюитети, които не позволяват откуп (**Non-surrenderable annuities**)
- ◆ **Други характеристики на продукта:**
  - ✓ Клаузи за изкупуване
  - ✓ Клаузи за частични тегления без наказателни такси
  - ✓ Клаузи за гарантиране на главницата
  - ✓ Обезщетения при смърт
  - ✓ Премахване на наказателната такса при предсрочно изтегляне на анюитета
  - ✓ Такси за уреждане
  - ✓ Начини за подсилване на счетоводната стойност
- ◆ **Ценообразуване на отсрочените анюитети:**
  - ✓ Лихвен риск, който е трудно да се определи с оглед събирането на адекватна премия
  - ✓ Лихвен спред
  - ✓ Стратегия за кредитиране
  - ✓ Тегления
  - ✓ Клаузи, допускащи частични тегления
  - ✓ Смъртност
  - ✓ Комисиони и други разходи за маркетинг
  - ✓ Разходи
  - ✓ Влияние на конкуренцията върху разходите и нивата на компенсации
  - ✓ Ценообразуване при вероятност от прекратяване без наказателна такса в периода
  - ✓ Ценообразуване на анюитети, използващи депозитни сертификати
  - ✓ Ценообразуване въз основа на сценарии за лихвените нива
  - ✓ Цели за реализиране на печалба, поставени от застрахователната компания
  - ✓ Ценови хоризонт

5. Променлив отсрочен анюитет, където плащанията варират според инвестиционната възвръщаемост на активите

- ◆ **Характеристики на променливите анюитети:**
  - ✓ Гаранции, които дава продуктът
  - ✓ Такси, свързани с продукта
- ◆ **Административни въпроси:**
  - ✓ Комплексност на администрацията
  - ✓ Дневно изчисление на стойността на един дял
  - ✓ Изисквания за своевременно и точно изчисление
  - ✓ Значителни пощенски разходи
- ◆ **Ценообразуване на променливи отсрочени анюитети:**

✓ Структура за събиране на такси, която ще осигури адекватна печалба след възстановяване на разходите

- ✓ Прекратяване на полицата поради неплащане на премията
- ✓ Среден размер
- ✓ Разходи

6. Анюитет, който дава гаранции за периодични плащания на доход

◆ **Характеристики:**

- ✓ Варианти за изплащане на анюитета
- ✓ Избор на лихвен процент по анюитета: променливи или фиксирани изплащания

◆ **Ценообразуване на анюитети с изплащане на доход**

- ✓ Разлики между различните компании
- ✓ Прогнозни парични потоци на плащанията
- ✓ Смъртност
- ✓ Такси, комисиони и административни разходи
- ✓ Законови изисквания

Тенденцията към продукти, налагани от пазарното търсене, и резултати, ориентирани към клиентите, води до нови алтернативни продукти, чиято доходност се нуждае от детайлен анализ. Някои от тези алтернативни продукти включват:

• Застраховка живот с неопределени премии, който е традиционен животозастрахователен продукт с двойна премийна структура. При такива продукти трябва да си има предвид:

◆ **При ценообразуването се взема предвид:**

- ✓ Премийна структура
- ✓ Регулаторни изисквания

◆ **Методология за ценообразуване:**

- ✓ Употреба на традиционни техники
- ✓ Нови техники
- ✓ Гарантирана максимална премия

• Животозастрахователни продукти, съставени от няколко елемента – „последен доживял“, които предимно се продават на доверители, управляващи имуществото

◆ **Важните характеристики включват:**

- ✓ Гъвкави премии
- ✓ Автоматично увеличение на обезщетенията при смърт
- ✓ Варианти за разделяне на полицата
- ✓ Запазване на имуществото
- ✓ Обезщетения при смърт

◆ **При ценообразуването се взема предвид:**

- ✓ Ефект от продажбата на продукта
- ✓ Начинът на изчисляване на разнообразен жизнен статус
- ✓ Смъртност
- ✓ Продължителност

◆ **При методологията за ценообразуване се вземат предвид**

- ✓ Модификации на традиционно задаваните параметри и допускания
- ✓ Избор на структура за тарифи според смъртността
- ✓ Тестване при широки вариации между възрастите

• Животозастрахователни продукти, съставени от няколко елемента - продукт (**first-to-die**), който може да бъде продаван на търговски предприятия, за да покрият ангажименти за покупка/продажба (откупуването на ангажимента на починали контрагенти), или да бъдат продавани на семейства, за да заместят дохода

◆ **Основните характеристики на продукта включват:**

- ✓ Опция за изкупуване при преживяване
- ✓ Неравномерни обезщетения при смърт
- ✓ Автоматично увеличение
- ✓ Добавяне/премахване на застраховани лица
- ✓ Едновременна смърт
- ✓ Възможност за разделяне на полицата

- ◆ При ценообразуването се взема предвид:
  - ✓ Подход, при който смъртността и степента на прекратяване на полици поради неплащане на премии са идентични с индивидуалните животозастрахователни продукти
  - ✓ Подстандартни застраховани
  - ✓ Някои специални разходи, парична стойност и презастрахователни въпроси
- ◆ Методология за ценообразуване:
  - ✓ Традиционна технология с някои модификации при входните параметри
  - Променливи универсални животозастрахователни продукти, които могат да предложат гъвкави премийни схеми вместо променливи обезщетения при смърт, базирани на инвестиционната доходност
    - ◆ Инвестициите могат да са във външни фондове или във фондовете на застрахователната компания, което предоставя гъвкавост при инвестиционния избор
  - ◆ При ценообразуването се взема предвид:
    - ✓ Множество изисквания при дизайна на полицата, агентите, продажбите и административните такси
    - ✓ Разработване на административна система:
      - Отговаря на законовите изисквания
      - Интегрирана е с останалите системи на компанията
      - Решение дали да се купи или създаде системата
    - ◆ Системата за ценообразуване отчита:
      - ✓ Съществената разлика в сравнение с традиционните животозастрахователни продукти
      - ✓ Източниците на доход изключват потенциална благоприятна инвестиционна възвръщаемост
      - ✓ Трябва да се анализират паричните потоци и доходността при различни сценарии за прекратяване на полицата
    - Аноитетни продукти, претеглени според оценката на пазара (**Market-valued adjusted annuity products (MVA)**), са привлекателни за отделните потребители заради по-дългите гарантирани периоди, гаранции за по-висока лихва и възможност за капиталова печалба. Те са привлекателни за застрахователните компании поради възможността за по-добра продължителност и по-ниски разходи поради липса на посредник
    - ◆ При ценообразуването се взема предвид:
      - ✓ При формулите за изчисление на аноитетните продукти, претеглени според оценката на пазара, не се взема предвид смъртността и се отчитат корекции в посока завишение или намаление
      - ✓ Периодите на гаранция могат да варират и трябва да се предвиди шоково прекратяване на полиците, ако края на гарантирания период и края на периода за събиране на такса при предсрочно прекратяване съвпадат
      - ✓ Компенсациите при продажба трябва да включват комисиони за първата година с последващи комисиони в годините на подновяване
      - ✓ Административната система трябва да може да обработва периоди с различна гаранция, използвани формули и налагани ограничения и законови изисквания
    - ◆ Методологията за ценообразуване включва следното:
      - ✓ Множество различни периоди на гаранция
      - ✓ Определяне на подходящия спред между спечелена и кредитирана лихва за всеки гарантиран период
      - ✓ Динамичен анализ на ценообразуването, който отразява по-голям брой на прекратени полици и стратегия за подновяване с оглед на лихвата
    - Двупластови аноитетни продукти, които осигуряват по-ниска откупна стойност в сравнение с аноитетната стойност, за да се отразят по-ниската лихва и такса при предсрочно прекратяване
    - ◆ При ценообразуването се вземат предвид:
      - ✓ Лихвените проценти
      - ✓ Определяне на резерва
      - ✓ Продължителност
      - ✓ Административна система
    - ◆ Методология за ценообразуване
      - ✓ Откупната стойност се определя, като се използва типичната техника за отсрочен аноитет
      - ✓ Аноитетната стойност се определя, като се предполага по-дълга продължителност и аноитизация

в. Изчисление на премиите и резерва

Тази част представлява преглед на изискванията за оценка и процеса на оценяване. Определянето на резервите е важна актюерска функция. Ролята на резервите е да отразят правилно приходите и разходите. Изискванията за оценка включват:

- Актюерски допускания
- Счетоводни принципи, които включват:
  - ◆ Счетоводни принципи, установени по закон
  - ◆ Международни счетоводни стандарти
  - ◆ Данъчно счетоводство
  - ◆ Отчитане по справедлива стойност
- Видовете оценка включват:
  - ◆ Оценка по счетоводните принципи, установени по закон
  - ◆ Оценка на данъчния резерв
  - ◆ Брутна премийна оценка
  - ◆ Вградена стойност
- Системи за оценка

Актюерите, които извършват оценката, трябва да разбират добре системата за оценка, което включва:

- ◆ Извадка от полицата
- ◆ Файл с описание на плана
- ◆ Модул за изчисление
- ◆ Файл с оценка
- Системите за финансова информация включват:
  - ◆ Всички осъвременени данни и компютърни системи, които да извършват анализ и да имат функция за генериране на доклади
  - ◆ База данни
  - ◆ Софтуер за аналитично онлайн обработване и процес за отчитане
- Тестване, контроли и аналитични процедури
- Изисквания към застрахователите съгласно Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите и на здравноосигурителните резерви

г. Актюерски методи и допускания

Двата най-често използвани метода за оценка на премията и резерва за дадена застраховка са нето премийният и бруто премийният метод. Основните елементи на актюерските методи включват:

- Ключови дати, включително дата на издаване, дата на падеж, дата на оценка
- Времевите периоди - период на изплащане на премията, период на плащане на претенциите и сумите, продължителност на полицата

Общите методологии включват:

- Метод на нетните премии (NLP)
- Модифицирани резерви (Modified reserves)
- Метод на пълен предварителен срочен резерв (Full preliminary term reserve method)
- Метод на оценка на резерва за комисиони (Commissioners reserve valuation method (CRVM))
- Общоприети техники за приблизителни оценки
- Срочни резерви (Terminal reserves)
- Средни резерви
- Отсрочени премии
- Междинни резерви
- Задължения за неспечелени премии
- Резерв за незабавно плащане на претенции (Immediate payment of claims reserve)
- Постоянни резерви
- Сума за разходи при постоянни допускания
- Резерв без приспадане
- Резерв за възстановяване на суми
- Формули за различните премии и резерви
- Необходими разнородни задължения

д. Изчисления на база брутни премии в сравнение с нетни премии

- Характеристики на изчисленията на нетния премиен резерв:
  - ◆ Допускания за липса на декременти, различни от смъртност и липсата на разходи
  - ◆ Обикновено се използва консервативен лихвен процент
  - ◆ Резултатът е по-високи от очакваните премии и задължения
  - ◆ Законов стандарт за оценка в някои страни
- Характеристиките при изчислението на брутния премиен резерв включват:
  - ◆ Допуска всякакви декременти, включително смъртност, нетрудоспособност и прекратяване на полици
  - ◆ Прави добавки за комисиони и разходи
  - ◆ Използване на реалистични допускания за лихвен процент
  - ◆ Резултатът е реалистични премии и задължения
  - ◆ Използвани подходи за определяне на брутните премии и финансовото планиране от страна на застрахователната компания
  - ◆ Законов стандарт за оценка в някои страни

е. Финансова отчетност до надзорния орган и годишен доклад

Темата покрива изискванията по отношение на годишните и периодичните финансови отчети, справки и доклади:

- Съдържание и изисквания към актюерския доклад - Наредба № 31 за условията и реда за провеждане на изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява
- Изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията съгласно Наредба № 30 на КФН
- Изисквания към застрахователите съгласно Наредба № 21 за собствените средства и границата на платежоспособност на застрахователите, презастрахователите и здравноосигурителните дружества
- Действащи директиви за границата на платежоспособност
- Заложенията в проекта Платежоспособност II основни принципи за определяне на капиталовите изисквания. Директива Платежоспособност II
- Закон за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати

ж. Международен счетоводен стандарт

С глобалната хармонизация в застрахователното счетоводство новият международен счетоводен стандарт осигурява рамка за интегриран надзор. Международният стандарт за финансова отчетност № 4 предизвика фундаментални промени в застрахователната индустрия, в начина, по който тя извършва своята дейност, и отдава значение на анализа, инвеститорите и други заинтересувани лица

- МСФО № 4 - застрахователни договори
  - ◆ Нова дефиниция на застрахователния договор - сравнение с финансовия договор
  - ◆ Дефиницията за застраховане
  - ◆ Клаузи, касаещи активите по МСС 39
  - ◆ Разделяне на активите по категории
  - ◆ Управление на съответствието на активи и пасиви
  - ◆ Тест за адекватност на задълженията
- Промени в счетоводната практика
- Въпроси, свързани с финансовото отчитане:
  - ◆ Нематериални активи, включително придобити застрахователни договори
  - ◆ Разделяне на депозитния компонент
  - ◆ Характеристики за участие по преценка
  - ◆ Анализ на чувствителността
  - ◆ Презастраховане
  - ◆ Първоначално спазване на изискванията

з. Групово животозастраховане и резерви

Групова застраховка „Живот“ (обикновено се предлага като срочна застраховка „Живот“ с възможност за ежегодно подновяване). При издаването на полицата се вземат предвид:

- Изисквания на регулаторния орган

- Изисквания на застрахователя, които включват:
  - ◆ Практики на индустрията
  - ◆ Възможности за антиселекция
  - ◆ Ниво на участие
  - ◆ Таблица с обезщетенията
  - ◆ Предишен опит при определяне на тарифите
  - ◆ Индивидуална информация при издаването на полици
- Ценообразуване на групова застраховка „Живот“:
  - ◆ Основа
  - ◆ Опит в актюерската професия
    - ✓ Иновации
    - ✓ Обем
    - ✓ Категории инвалидност
    - ✓ Разделение по пол
    - ✓ Коефициенти
    - ✓ Статистика на населението
    - ✓ Застрахователни действителни/табуларни тарифи
    - ✓ Промяна в смъртността
    - ✓ Уреждане на разходите по обезщетения
    - ✓ Индустриални фактори
    - ✓ Вноски
    - ✓ Обезщетения
    - ✓ Ефективна дата
    - ✓ Клаузи за инвалидност
    - ✓ Индивидуално издаване на полици

Б. Здравното застраховане обхваща следните теми:

а. Видове здравноосигурителни пакети и услуги

Видове здравноосигурителни пакети: Подобряване на здравето и предпазване от заболяване; Извънболнична медицинска помощ; Болнична медицинска помощ; Стоматологични услуги; Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ

- ◆ Здравноосигурителни услуги и стоки, покрити с отделните пакети, ограничения и изключения
- ◆ Абонаментно обслужване и възстановяване на разходите
- ◆ Индивидуални, семейни и групови договори
- ◆ Комбинирани продукти и различни опции на покритие
- ◆ Самоучастие
- ◆ Лимити на отговорност - лимити за брой услуги, брой дни, дневен или годишен лимит, лимит, определен на база стойността на услугите

б. Продуктов дизайн, подписвачество, маркетинг на продуктите

- Предварителни дейности по разработване на продукта:
  - ◆ Външни страни:
    - ✓ Здравноосигурено лице
    - ✓ Брокери /агенти
    - ✓ Директен маркетинг
    - ✓ Законова рамка
  - ◆ Вътрешни страни - служители и други лица, които да стимулират продажбите
  - ◆ Оценка на продукта
  - ◆ Стратегическа цел
  - ◆ Изясняване на продукта
  - ◆ Очакван марж на печалбата
- Създаване на продукта:
  - ◆ Правни изисквания
  - ◆ Продукти - пакети и продукти, направени по спецификации, зададени от клиента
  - ◆ Волатилност на щетите и антиселекция
  - ◆ Административни и системни въпроси
- Издаване на здравноосигурителен договор

- ◆ Здравното осигуряване зависи до голяма степен от добрия процес на създаване на продукта
- ◆ Подписваческа процедура:
  - ✓ Издаване
  - ✓ Предварителен скрининг
  - ✓ Медицинско/немедицинско подписвачество
  - ✓ Условно приемане
- ◆ Възможности при определяне на рисковото покритие:
  - ✓ Намаление или модификация
  - ✓ Допълнителна премия
  - ✓ Допълнителни клаузи за изключване
- ◆ Специфичните фактори:
  - ✓ Работа
  - ✓ Доход
  - ✓ Странични занимания
  - ✓ Медицинска история
  - ✓ Друга застраховка
  - ✓ Други фактори
  - ✓ Издаване и ограничения при участие
  - ✓ Подновяване / промени на полицата / възстановяване / промени на тарифата / обновявания
  - ✓ Специални ситуации
- ◆ Продажба на здравноосигурителен договор
  - ✓ Маркетинговите канали включват:
    - Агенти
    - Директни продажби
    - Телемаркетинг
    - Интернет и др.
  - ✓ Продажби от агентите и обслужване
    - Работа с клиенти, които имат проблеми
    - При доставка на полицата
    - Докато полицата е в сила

в. Актюерски методи и допускания

Целта на допусканията при определяне на резерва за предстоящи плащания е да установи добри и достатъчни мерки, за да се покрие средна щета. Допусканията за табуларния метод включват:

- Общи въпроси при модификацията на продукта
- Приспособяване на тарифите в зависимост от степента на прекратяване на полици
- Суми, изплащани при инвалидност
- Консерватизмът се увеличава, когато качеството на данните е ниско.

г. Изчисление на премиите и резервите

• Рейтинговане на притежателите на полици с цел определяне на бъдещи премии въз основа на минал резултат

- ◆ Причини за рейтинговане въз основа на резултата
- ◆ Приложимост
- Бъдещо рейтинговане въз основа на минал резултат
  - ◆ Развитие на предяваните щети
  - ◆ Методи за обединяване
  - ◆ След обединяването
  - ◆ Изчисляване на брутни тарифи от нетни
- Ретроспективно рейтинговане въз основа на опита
  - ◆ Ретроспективният процес и неговите характеристики
  - ◆ Типичната формула за възстановяване на сумите
  - ◆ Приложимост
- Ретроспективни премийни схеми
- Видове здравноосигурителни резерви:
  - ◆ Предявени и неизплатени претенции
  - ◆ Възникнали, но непредявени претенции

- ◆ Разходи за уреждане на претенциите
- ◆ Откази
- ◆ Пренос-премиен резерв
- ◆ Резерв за неизтекли рискове
- ◆ Резерв за бонуси и отстъпки
- ◆ Запасен фонд
- Методи за оценка на резервите за предстоящи плащания
  - ◆ „Претенция по претенция“
  - ◆ Методи за прогнозиране
  - ◆ Методи, базирани на коефициента на щетимост
  - ◆ Табуларни методи
  - ◆ Методи съобразно развитието на претенциите
- Изисквания към здравноосигурителните дружества съгласно Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите и на здравноосигурителните резерви.

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ ЗА ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ОТГОВОРЕН АКТИОЕР

Втори специализиран модул „Рискови модели и общо застраховане“

А. Рисковите модели покриват следните теми:

а. Доживяване и многомерни модели

Тема: покрива вероятността от доживяване при множество декременти

Обхват:

- Две случайни променливи
- Случайна група от доживяващи
- Детерминирана група от доживяващи
- Свързани таблици с единични декременти
  - Основни взаимовръзки
  - Централни нива на множество декременти
  - Допускане за еднородно разпределение при множество декременти
  - Проблеми, свързани с оценката
- Съставяне на таблица с множество декременти

б. Рискови модели

Тема: покрива свойствата на рисковите модели, използвани, за да се направи оценка на разпределението на загубите

Обхват:

- Непараметрична емпирична оценка
- Ядро от показатели за изглаждане (**Kernel smoothing estimators**)
- Емпирична оценка на основата на групови данни
- Оценка, при която се използват филтрирани и закръглени данни
- Максимална вероятна стойност на оценката, експоненциално разпределение
- Максимална вероятна стойност на оценката **въз основа на филтрирани и закръглени данни**
- Свойства на показателите за оценка на максималната вероятна стойност
- Графическа оценка на приложимите модели
- Тест на хипотезите за приложимите модели
- Пропорционални рискови модели на Кокс

в. Принципи и техники на градуиране

Тема: покрива подготовката и тестването на градуирането на таблиците за смъртност

Методите включват:

- Претеглени плъзгащи средни (**Moving-weighted average**)
- Графичен (**Graphic**)
- Модел на Уитакър-Андерсън (**Whittaker-Anderson**)

- Петата осцилираща разлика на Дженкинс (Jenkins' Fifth Oscillating Difference)
- Метод на Бейс
- Параметричен
- „Smooth-junction“ интерполация

г. Оценка на честотата, тежестта и разпределенията за доживяване

Тема: покрива изучаване на съставното разпределение на честотата и тежестта - разпределение на агрегираните плащания

Обхват:

- Разпределение на натрупаните плащания в един период
- Избор на основно разпределение
  - Разпределение по честота
  - Разпределение по плащанията (тежестта)
- Свойства на определени сложни разпределения
- Приближение към разпределението на агрегираните плащания
- Дискретен времеви модел
- Непрекъснат времеви модел
- Вероятност от фалит и разпределение на плащания за щети
  - Максимална агрегирана загуба

д. Теория на правдоподобността (Credibility theory)

Тема: покрива степента, до която може да се разчита на опита на компанията, свързан с щетите

Обхват:

- Правдоподобна функция с ограничени колебания (Limited fluctuation credibility)
- Оценка на Бейс, дискретна предходна (Bayesian estimation, discrete prior)
- Правдоподобност на Бейс, дискретна предходна (Bayesian credibility, discrete prior)
- Правдоподобност на Бейс, непрекъсната предходна (Bayesian credibility, continuous prior)
- Правдоподобност на Булман (Buhlmann credibility)
- Емпирични методи на Бейс за правдоподобност (Empirical Bayes Credibility methods)

е. Теория на полезността (Utility Theory)

Тема: изучава субективните предпочитания за допълнителни блага или риск на личност, която няма склонност към поемане на прекомерен риск

Обхват:

- Основните принципи на теорията на полезността
- Теория на полезността и приложението ѝ в инвестиционната област
- Теория на полезността и приложението ѝ в застраховането
- Елементи на застраховането
- Оптимално застраховане

ж. Теория за фалита

Тема: изучава вероятността от фалит при дискретни времеви модели и непрекъснати времеви модели.

Обхват:

- Модели при застраховането
- Дискретни, ограничени във времето вероятности от фалит (Discrete, finite-time ruin probabilities)
- Процес на Пуасон и непрекъснат времеви проблем (Poisson process and continuous-time problem)
- Коригиращ коефициент и неравенство на Лундберг (The adjustment coefficient and Lundberg's inequality)
- Интегрално-диференциално уравнение (An integrodifferential equation)
- Максимална агрегирана загуба (The maximum aggregate loss)
- Асимптотна формула за фалита на Крамер и приближение на Tijms (Cramer's asymptotic ruin formula and Tijms' approximation)
- Брауново движение и процес на риска (The Brownian motion risk process)
- Брауново движение и вероятността от фалит (Brownian motion and the probability of ruin)

Б. Общото застраховане покрива следните теми:**а. Различни видове застраховки и техните характеристики.**

Тема: обхваща различните видове общо застраховане и обяснява характеристиките на всяка отделна застраховка

Застраховките включват:

- Застраховка срещу заболяване и злополука
- Автомобилно застраховане
- Морско и транспортно застраховане
- Авиационно застраховане
- Застраховане на имущество
- Застраховка „Гражданска отговорност“
- Кредити и гаранции

б. Лимити на покритие**в. Определяне на тарифите**

Тема: изучава целите и процеса на определяне на тарифите

Обхват:

- Цели на определянето на тарифите
  - Основни цели
  - Цели, които не са от първостепенно значение
- Честота и тежест на щетите
- Данни, използвани при образуването на тарифите
  - Година на събитие
  - Година на сключване на полицата
  - Календарна година
- Единица изложеност на риск
- Очакван ефективен период
- Компоненти на определяне на тарифите
  - Фактори за развитие на щетите
  - Фактори, определящи тенденциите
  - Разходи
  - Добавка за печалба и непредвидени обстоятелства
  - Фактори на доверителност
  - Инвестиционен приход
- Промени в тарифите
  - Обща средна промяна на тарифите
  - Промяна на характеристиките при класификация на риска
  - Обрато балансиране
  - Обобщение на процедурата за промяна на тарифите

г. Презастраховане

Тема: включва видовете презастрахователни договори, необходимостта от презастраховане, защитата от катастрофични рискове

- Презастрахователен договор - страни по договора; вид на покритието и лимит на договора
- Определяне на оптимално презастрахователно покритие
- Причините за закупуване на презастраховка - прехвърляне на част от риска; стабилизиране на загубите; предпазване от катастрофични рискове; увеличаване застрахователния капацитет на цедента; ползване на допълнителни услуги, осигурени от презастрахователя
- Облигаторно и факултативно презастраховане

д. Застрахователни резерви при общото застраховане, методи и допускания

Тема: включва данни за оценка на щетите и процедурите за проверка на тези данни; процеса на изчисление на отделните видове технически резерви; използваните методи и допускания

Обхват:

- Терминология
  - Файл с оценка на индивидуалните щети

- Развитие на изплатените претенции
- Развитие на предявените щети
- Регрес и абандон
- Разходи по ликвидация на щетите
- Резерв за възникнали, но непредявени претенции (IBNR)
- Пренос-премиен резерв
- Резерв за неизтекли рискове
- Резерв за бонуси и отстъпки
- Запасен фонд
- Професионална преценка
- Проверка на данните
- Методи за изчисляване на резерва за предстоящи плащания
  - Метод „претенция по претенция“
  - Метод на база очакваната стойност на коефициент на щетимост
  - Верижно-стълбов метод или триангуларен метод за развитието на претенциите
  - Метода на **Bornhuetter-Ferguson**
  - Оценки, базирани на честота и тежестта на щетите
- Дисконтиране на резервите
- Изисквания към застрахователите съгласно Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите и на здравноосигурителните резерви

е. Граница на платежоспособност

- Изисквания към застрахователите съгласно Наредба № 21 за собствените средства и границата на платежоспособност на застрахователите, презастрахователите и здравноосигурителните дружества
  - Действащи директиви за границата на платежоспособност
  - Заложените в проекта Платежоспособност II основни принципи за определяне на капиталовите изисквания. Директивата Платежоспособност II.
  - Закон за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати

ж. Финансова отчетност и международни счетоводни стандарти

- Международни стандарти за финансова отчетност. МСФО № 4 - застрахователни договори
- Международни счетоводни стандарти №. 32 и 39
- Основни счетоводни принципи, характерни за дейността на застраховател, извършващ общо застраховане
  - Оценка на активите и задълженията
  - Изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията съгласно Наредба № 30 от 2006 г. на КФН

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ ЗА ОТГОВОРЕН АКТЮЕР

Трети специализиран модул „Пенсионно осигуряване“

А. Пенсионни схеми с дефинирани плащания и дефинирани вноски

Теми:

1. Три основни източника на пенсионен доход:
  - Държавни пенсии: социално осигуряване
  - Частни пенсионни схеми
  - Индивидуални спестявания
2. Частни пенсионни схеми
3. Основна цел на частните пенсионни схеми
4. Два основни вида частни пенсионни схеми
5. Пенсионни схеми с дефинирани вноски - дефиниран е размерът на вноските (сега)
6. Пенсионни схеми с дефинирани плащания - дефиниран е размерът на плащанията при пенсиониране (в бъдеще)

Обхват:

- а. Предимства и недостатъци на схемите с дефинирани вноски
- б. Предимства и недостатъци на схемите с дефинирани плащания
- в. Рискови фактори при схемите с дефинирани вноски и дефинирани плащания
- г. Основни регламенти в схемите с дефинирани вноски и дефинирани плащания
- д. Административни въпроси, свързани със схемите с дефинирани вноски и дефинирани плащания
- е. Видове схеми с дефинирани плащания
- ж. Видове схеми с дефинирани вноски
- з. Определяне стойността на активите, бъдещите плащания и бъдещите вноски

Б. Метод за финансиране при схемите с дефинирани плащания**Теми:**

1. Основна концепция за схемите с дефинирани плащания
2. Настояща стойност на плащанията
3. Основни методи за финансиране
  - Метод на натрупване на плащанията (Accrued Benefit Method)
  - Метод при влизане в пенсионната система на нормална възраст (Entry Age Normal Method)
  - Метод на съвкупна база (Aggregate Method)
  - Метод на замразени първоначални задължения (Frozen Initial Liability Method)
  - Стандартен метод при достигната възраст (Attained Age Normal Method)
  - Метод на индивидуално премийно ниво (Individual Level Premium Method)

Обхват:

- а. Изчисления при всеки метод за финансиране
  - Определяне на проектираните или натрупани пенсионни плащания
  - Настояща стойност на проектираните или натрупани пенсионни плащания (PVB)
  - Използван метод за разпределяне на настоящата стойност на плащанията през периода на активна трудова дейност на осигуреното лице
    - Изчисление на нормалните разходи
    - Изчисление на натрупаните задължения
- б. Сравнение на нормалните разходи и задължения при различните методи за финансиране
  - Нормални разходи за осигурени лица на различна възраст
  - Натрупани задължения за осигурени лица на различна възраст
  - Чувствителност на нормалните разходи и натрупаните задължения при различните актюерски допускания

В. Актюерска оценка на схемите с дефинирани плащания**Теми:**

1. Процес на актюерската оценка
2. Основни раздели на доклада за актюерска оценка
3. Информация, съдържаща се в доклада за актюерска оценка
4. Потребители на доклада за актюерска оценка
5. Използване на информацията, съдържаща се в доклада за актюерска оценка

Обхват:

- а. Важни фактори в процеса на финансиране на схеми с дефинирани плащания
  - Колко щедри могат да бъдат плащанията
  - Статистика за осигурените лица
  - Очаквана възраст за пенсиониране на осигурените лица
  - Очаквана продължителност на живота им
  - Очаквана инвестиционна доходност
  - Граница на платежоспособност
- б. Процес на оценка
  - Събиране, преглед и равнение на данните за осигурените лица
  - Избор на актюерски допускания при оценката
  - Компютърно програмиране и актюерски анализ
  - Равнение на настоящите резултати с тези от последната оценка
- в. Основни актюерски допускания, включително:

- Технически лихвен процент:
    - о Очаквана дългосрочна инвестиционна възвръщаемост за схемата
    - о Пазарната ситуация към датата на оценката
    - о Определен в зависимост от процента по дългосрочни облигации
    - о Значително по-нисък от лихвения процент
  - Увеличение на плащанията - очаквано бъдещо увеличение на плащанията
  - Увеличение на следпенсионните плащания - индексация в зависимост от инфлацията
  - Пенсионна възраст - очакваната възраст в бъдеще, при която се пораждат най-високи задължения
- г. Основни моменти при оценка на финансирането
- Данни за осигурените лица
  - Текущи нормални разходи, натрупани задължения, активи, излишък или нефинансирани задължения

- Пасиви, активи, излишък и дефицит, според границата на платежоспособността
- Осигурителни вноски

д. Използване на резултатите от актюерската оценка като инструмент за:

- Изучаване на настоящата ситуация, както и минали тенденции
- Разширяване на информацията за демографските процеси
- Бъдещето на схемата
- Важни въпроси за схемата
- Подсигуряване, търсене на възникнали изменения
- Установяване на причините за настъпили промени между оценките
- Търсене на драстични промени в разходите
- Установяване на причините за промените в разходите
- Предприемане на корективни действия, ако е необходимо

Г. Актюерски анализ на печалбата и загубата

Теми:

1. Цел на актюерския анализ на печалбата и загубата
2. Печалба/загуба от активи
3. Печалба/загуба от задължения
4. Влияние на разходите върху актюерската печалба/загуба

Обхват:

- а. Сравнение на резултатите от предишна актюерска оценка с настоящата актюерска оценка
- б. Определяне на очакваната стойност на активите и печалба/загуба от активите
- в. Определяне на очакваните актюерски задължения и печалби/загуби от задълженията
- г. Анализ на причините за актюерски печалби/загуби
- д. Определяне на въздействието на разходите върху актюерската печалба/загуба
- е. Анализ на съответствието между активи и задължения и разработване на подходящи стратегии

Д. Финансова отчетност на пенсионните схеми

Теми:

1. Основна цел на финансовите отчети
2. Терминология
3. Актюерски метод и допускания
4. Статус на финансиране
5. Пенсионни разходи

Обхват:

а. Разлика между финансова отчетност и финансиране

- Изчисленията за финансиране целят да се определи дългосрочно, консервативно ниво на вноските
- Финансовата отчетност (отчет на разходите) цели да определи реалистични разходи за настоящата година

- Различни допускания при двата подхода

б. Актюерски допускания за изчисления при финансовите отчети

- Актюерските допускания за изчисления при финансовите отчети следва да бъдат реалистични, а не консервативни, както при изчисленията за финансиране

- Разходите за финансиране обикновено са по-високи от действителните

• Когато лихвеният процент за дадена година е значително по-нисък от нормалния, действителните задължения и разходи могат да бъдат по-високи от разходите за финансиране и нормалните разходи

в. Значение на основните счетоводни термини:

- Нетни периодични пенсионни разходи (NPPC)
- Разходи за обслужване (SC)
- Разходи за лихви (IC)
- Непризнати предишни разходи за обслужване (UPSC)
- Непризнати нетни задължения/активи при прехвърляне(UNO)
- Непризната печалба/загуба (RG/L)
- (Натрупан) предплатен разход за пенсии (APPP)

г. Определяне на всеки вид от изброените разходи

д. Сравнение на отделните стойности на показателите, изчислени в точка „г“ със стойностите на съответните показатели за оценяване на финансирането

е. Основни принципи във финансово-счетоводната отчетност на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества в България

Е. Инвестиции на пенсионния фонд

Теми:

1. Основни видове инвестиции
2. Стойност на облигациите
3. Стойност на акциите
4. Инвестиционен портфейл
5. Ефективна граница

Обхват:

а. Механизъм на инвестиране на пенсионните схеми, включително:

- Инвестиции на парични пазари
- Облигации (фиксиран доход)
- Ипотечни облигации
- Акции (обикновени акции)
- Деривати

б. Фактори, оказващи влияние върху пазарната стойност на облигациите

- Доверие в издателя на облигациите
- Доходност на облигациите
- Облигации с вградени опции
- Времева структура на лихвените проценти - di
- Лихвен купон
- Падеж на облигациите

в. Фактори, определящи пазарната стойност на акциите

- Финансова стабилност на издателя на акциите
- Икономически преглед на пазара, индустрията и компанията
- Очакван темп на растеж на компанията
- Размер на дивидента
- Психология на инвеститора

г. Употребата на деривати при пенсионни схеми

- Опции, форуърди, фючърси
- Рискови сами по себе си
- Могат да бъдат използвани, за да стабилизират промените в цената на акциите
- Базиран на борсов индекс

д. Теоретични основи на портфейлния избор

- Компромисен избор между риск и възвръщаемост
- Оптимизация на портфейла
- Ефективна граница
- Програма, генерираща ефективна граница

е. Законова регламентация и практика на инвестирането на активите на пенсионните фондове в

България

Ж. Принципи и финансиране на социалното осигуряване

Теми:

1. Концепция за социалното осигуряване
2. Причини за кризата в социалното осигуряване в много страни

3. Реформи в системата за социално осигуряване

4. Разходо-покривната (PAYGO) система в сравнение с капиталово-покривната система за социално осигуряване

Обхват:

а. Основно балансово уравнение при социалното осигуряване

$$R \times B = W \times P(S + T)$$

- R - брой на пенсионираните лица
- B - средно пенсионно плащане за едно пенсионирано лице
- W - брой на работещите
- P - средна продуктивност на едно работещо лице
- S - средна степен на натрупване (излишък от предходни години) на едно работещо лице
- T - средна осигурителна ставка на едно работещо лице

б. Въздействие на различните фактори върху балансовото уравнение

- Намаляване на смъртността
- Намаляване на раждаемостта
- Увеличаване на продуктивността
- Натрупвания (излишък от предходни години) и промени в осигурителните ставки

в. Пенсионни реформи в различните страни

- Подход на трите стълба
  - Стълб 1 - минимални плащания
  - Стълб 2 - задължителна частна пенсионна схема (обикновено дефинирани вноски)
  - Стълб 3 - доброволна частна пенсионна схема (с дефинирани плащания или дефинирани вноски)
- Избор в различните страни

г. Характеристики на финансирането на социалното осигуряване по Стълб 1

- Отворена съвкупност
- PAYGO
- Индексация след пенсиониране
- Бюджет на държавното обществено осигуряване
- Непрекъснатост на осигуряването при смяна на работа
- Прогнози за определяне на разходите, преглед на стъпките при процеса на финансиране по

Стълб 1

- Базирани на социалноосигурителните плащания
- Данни за населението към първоначалния момент - входящ параметър
- Други входящи макроикономически параметри - БВП, доходи, производителност на труда, инфлация, равнище на заетост
- Актюерски допускания
- Прогнози за населението и плащанията
- Изчисляване на приходите и разходите
- Статус на финансиране за всяка отделна година
- Изчисляване на осигурителна ставка, поддържаща системата платежоспособна

3. Актюерски модели

Теми:

1. Изисквания към актюерските модели
2. Видове актюерски модели
3. Моделиране на осигурителните схеми
4. Модели за определяне на необходимото ниво на вноските
5. Параметри (допускания) на моделите
  - Използване на данни от предходни периоди
  - Други фактори
6. Практически допускания на актюерските модели.

Обхват:

- а. Фактори, определящи избора на модел
- б. Рискове и неблагоприятни събития, влияещи върху:
  - Размера на плащанията и осигурителните вноски
  - Възвръщаемостта на инвестициите
  - Цялостната сигурност на плащанията

в. Прилагане на актюерски модели при вземане на решения с цел обезпечаване на пенсиите и другите видове плащания

И. Таблици за смъртност и ренти

Теми:

1. Съставяне на таблици за смъртност
2. Видове таблици за смъртност
3. Видове ренти
4. Стойност на ренти

Обхват:

- а. Методи за съставяне и изравняване на таблиците за смъртност
- б. Редове (биометрични функции) в таблиците за смъртност
- в. Ренти според различните критерии
- г. Начини за изчисляване на стойността на рентите

К. Нормативна уредба на пенсионното осигуряване в България

Теми:

1. Права на осигурените лица и наследниците им съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) при осигуряване във:

- универсален пенсионен фонд
- професионален пенсионен фонд
- доброволен пенсионен фонд
- доброволен пенсионен фонд по професионални схеми

2. Определяне съгласно КСО на размера на пенсията на лице, осигурено във:

- универсален пенсионен фонд
- професионален пенсионен фонд
- доброволен пенсионен фонд
- доброволен пенсионен фонд по професионални схеми

3. Пенсионни резерви на пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване съгласно Наредба № 19 от 2004 г. на КФН

4. Технически резерви към фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми съгласно Наредба № 36 от 2006 г. на КФН

5. Определяне съгласно КСО на инвестиционната такса при фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и при фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване

6. Определяне на равнището на инвестиционния риск при управление на активите на пенсионния фонд, измерено с показателя стандартно отклонение на доходността

7. Определяне на коефициента на Шарп

8. Формиране на резерви за гарантиране на минималната доходност и покриване на разликата до минималната доходност чрез използване на тези резерви съгласно Наредба № 12 от 2003 г. на КФН

Обхват:

- а. Основни нормативни документи
- б. Принципи на функциониране на пенсионната система у нас. Ролята на надзора
- в. Трите стълба на пенсионната система
- г. Видове пенсионни плащания и осигурителни вноски
- д. Ролята на актюера в схемите с дефинирани вноски